

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra regionálního managementu a práva

Diplomová práce

Přeměna společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost

Vypracoval: Bc. Lukáš Klarner
Vedoucí práce: JUDr. Rudolf Hrubý

České Budějovice 2022

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Lukáš KLARNER
Osobní číslo: E20416
Studijní program: N0413A050036 Ekonomika a management
Studijní obor:
Téma práce: Přeměna společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost
Zadávací katedra: Katedra regionálního managementu a práva

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem této práce je charakterizovat dvě právní formy kapitálových obchodních společností, a sice společnost s ručením omezeným a akciovou společnost, dále pak přiblížit možné způsoby přeměn obchodních korporací a následně specifikovat proces změny právní formy z s. r. o. na a. s. Zvláštní pozornost bude věnována metodám oceňování přeměňovaného závodu.

Praktická část se bude zabývat procesem přeměny vybrané společnosti, dále poté statistické analýze příčin přeměn. Závěrečná část praktické části práce je věnována porovnání těchto přeměn v našem státě s vybraným státem Evropy.

Metodický postup:

1. Studium právních předpisů a odborné literatury
2. Stanovení hypotéz
3. Analýza vybrané společnosti
4. Statistická analýza
5. Mezinárodní porovnání
6. Vyhodnocení hypotéz
7. Závěr

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární přehled
3. Cíl, hypotézy a metodika práce
4. Praktická část
5. Zhodnocení
6. Závěr
7. Summary
8. Seznam použitých zdrojů
9. Přílohy

Rozsah pracovní zprávy: 50 – 60 stran

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

1. Dvořák, T. (2014). Společnost s ručením omezeným: (praktická příručka) (2. vydání). Praha: Wolters Kluwer.
2. Hejda, J. (2014). Akciová společnost. ANAG.
3. Hindls, R., Arltová, M., Hronová, S., Malá, I., Marek, L., Pecáková, I., & Řezanková, H. (2018). Statistika v ekonomii: proces ocenění, základní metody a postupy (Čtvrté upravené a rozšířené vydání). Professional Publishing.
4. Josková, L., Pravdová, M., & Dvořáková, E. (2018). Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně (3. vydání). Praha: Grada Publishing.
5. Mařík, M. (2018). Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy. (Čtvrté upravené a rozšířené vydání). Ekopress.
6. Skálová, J. (2019). Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností (3. vydání). Wolters Kluwer.
7. Šafránek, J. (2019). Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev (3. vydání). Wolters Kluwer.
8. Česká republika. (2008). Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.
9. Česká republika. (2012). Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.
10. Česká republika. (2012). Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích.
11. Odborné články a internetové zdroje vztahující se k tématu.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Rudolf Hrubý**
Katedra regionálního managementu a práva

Datum zadání diplomové práce: **22. února 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **15. dubna 2022**

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentův náhon 10, 370 01 České Budějovice

doc. PhDr. Miloslav Lapka, CSc.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dne

.....

Lukáš Klamer

Poděkování

Rád bych poděkoval JUDr. Rudolfu Hrubému za odborné vedení mé práce, za jeho trpělivost a poskytnuté rady.

Dále bych rád poděkoval mé rodině, přítelkyni, přátelům a kolegům, za podporu během studia a psaní této práce.

Obsah

1	Úvod	5
2	Právní úprava přeměn společností a její vývoj	6
2.1	Vývoj od počátku 90. let 20. století let do roku 2008	6
2.2	Současná situace.....	7
3	Přeměny obchodních společností v kontextu práva Evropské unie	8
3.1	Prameny práva Evropské unie.....	8
3.2	Evropské právo obchodních společností	9
3.3	Komparace práva kapitálových společností a úprava přeměn v ČR a SRN	11
4	Přeměny obchodních společností.....	13
4.1	Fúze	13
4.1.1	Specifika fúze s. r. o.....	14
4.1.2	Specifika fúze a. s.	15
4.1.3	Specifika fúze s. r. o. a a.s.	16
4.2	Přeshraniční možnosti přeměn	17
4.3	Rozdělení.....	18
4.4	Převod jmění na společníka	19
4.5	Změna právní formy	19
4.6	Kombinované varianty přeměn	19
4.7	Největší úskalí přeměn	20
5	Společnost s ručením omezeným	22
5.1	Ustavení a vznik společnosti	23
5.2	Základní kapitál, vklady a podíly společníků	25
5.2.1	Základní kapitál a vklady.....	25
5.2.2	Podíly společníků.....	25
5.3	Zrušení a zánik s. r. o.	27

5.3.1	Zrušení podle § 171 NOZ	27
5.3.2	Zrušení bez likvidace	27
6	Akciová společnost.....	28
6.1	Anglo-americký vs. německý model řízení společnosti	28
6.2	Ustavení a vznik a. s.....	28
6.3	Základní kapitál a vklady	30
6.4	Akcie	31
6.4.1	Listinné akcie	31
6.4.2	Zaknihované akcie	32
6.4.3	Akcie na majitele	32
6.4.4	Akcie na jméno	32
6.4.5	Kmenové a prioritní akcie.....	32
6.5	Vnitřní uspořádání a. s.	33
6.5.1	Dualistický systém	33
6.5.2	Monistický systém	34
6.6	Zrušení a zánik akciové společnosti.....	34
7	Změna právní formy z s. r. o. na a. s.....	36
7.1	Projekt přeměny	36
7.2	Zpráva o přeměně.....	37
7.3	Schválení přeměny valnou hromadou	38
7.4	Případy nesouhlasu společníka s přeměnou.....	39
7.5	Účetní závěrka a její audit.....	41
7.6	Ocenění jmění a znalecký posudek	42
7.6.1	Výnosové metody – metoda diskontovaného CF entity	43
7.6.2	Komparativní metody	44
7.6.3	Nákladové metody	45
7.7	Možnosti přeměn korporací v SRN.....	45

8	Praktická část práce	47
8.1	Metodika práce a pracovní hypotézy	47
8.2	Dotazníkové šetření.....	49
8.2.1	Otázka č. 1	50
8.2.2	Otázka č. 2	50
8.2.3	Otázka č. 3	51
8.2.4	Otázka č. 4	52
8.2.5	Otázka č. 5	52
8.2.6	Otázka č. 6	53
8.2.7	Otázky č. 7 a č. 8 (dobrovolná).....	55
8.2.8	Otázka č. 9	56
8.2.9	Otázka č. 10	57
8.2.10	Otázka č. 11	57
8.2.11	Otázka č. 12	58
8.2.12	Otázka č. 13	58
8.2.13	Otázky č. 14 a č. 15 (dobrovolná).....	59
8.3	Vyhodnocení hypotéz z pohledu dotazníku	60
8.4	Hypotézy z pohledu strukturovaného rozhovoru	64
8.5	Statistická analýza.....	67
8.6	Celkové vyhodnocení pracovních hypotéz	69
	Závěr	72
	Summary and keywords.....	74
	Seznam použité literatury	75
	Seznam použitých schémat, grafů, tabulek a rovnic	79
	Seznam příloh.....	81

Seznam zkratk použitých právních předpisů

ZOK zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

NOZ zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

ZoP zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

ZOR zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

1 Úvod

Téma této diplomové práce – „Přeměna společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost“ – jsem zvolil primárně ze dvou důvodů. Prvním z nich je fakt, že již na bakalářském stupni studia jsem si jako volitelnou součást SZZ zvolil právě předmět Právo, a zároveň má bakalářská práce byla zaměřena na společnost s ručením omezeným. Druhým důvodem, proč jsem toto téma zvolil, je skutečnost, že po vystudování mého oboru – Ekonomika a management – se mohu ucházet o vedoucí pozice v podnicích, které mají právní formy s. r. o., resp. a. s., a znalosti získané během psaní této práce bych mohl v budoucím zaměstnání uplatňovat.

Cílem této práce je poskytnout komplexní ekonomický, manažerský, právní a statistický pohled na proces přeměny společnosti, resp. změny právní formy. Tento proces přeměn se řídí zákonem č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, který bude, společně se zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech a zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, sloužit jako primární zdroj informací.

Práce je rozdělena do dvou propojených částí. První část, kterou je literární rešerše, se věnuje nejprve vývoji právní legislativy upravující problematiku přeměn obchodních společností. Následně je celá problematika zasazena do kontextu práva Evropské Unie a je také nabídnuto porovnání možností (a obchodních společností obecně) v našem státě a SRN. Poté jsou vymezeny základní znaky obou kapitálových obchodních společností a je podrobně charakterizován proces změny právní formy z s. r. o. na a. s., vč. daňové a účetní problematiky, a také ocenění závodu.

Druhou obsáhlou část zastává část praktická. V té jsou analyzována data získaná z dotazníkového šetření a průběh přeměny vybrané s. r. o. skrze strukturovaný rozhovor, a dále je poté zpracována statistická analýza přeměn společností.

Poslední součástí této práce je závěr, shrnutí v anglickém jazyce, seznam použité literatury, seznam grafů a tabulek a příloh.

2 Právní úprava přeměn společností a její vývoj

Kapitola se věnuje právní úpravě přeměn společností od roku 1991 až do současnosti. Definuje starou právní úpravu podle Obchodního zákoníku, poukazuje na provedené novelizace a následně ukazuje na změnu v české legislativě po vstupu do Evropské Unie. V závěru kapitoly je stručně charakterizována současná právní úprava až do současnosti.

2.1 Vývoj od počátku 90. let 20. století let do roku 2008

Právní úprava přeměn obchodních společností existovala již mnohem dříve než na konci 20. století. Například po konci 2. světové války ovšem neexistovala žádná konsolidovaná úprava této problematiky, ale pouze spousta roztržitých předpisů. První ucelený předpis, podle kterého se společnosti mohly řídit, byl zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. Zákon upravoval od roku 1992 do roku 2013 oblast obchodního práva a od 1.1.2000 do 30.6.2008 i problematiku přeměn obchodních společností. § 69 tohoto zákona měl řešit právě otázky týkající se těchto přeměn, nicméně tato úprava byla značně nedostačující (Skálová, 2019).

Po vstupu České republiky do EU bylo evidentní, že český právní řád bude muset začít reflektovat právo EU (které do té doby příliš reflektováno nebylo). Evropská Unie již v druhé polovině minulého století měla za cíl sjednocení práva obchodních společností. Proto se Evropská komise rozhodla přijmout 14 směrnic, které měly tohoto docílit. Po vstupu ČR do EU bylo ovšem zapotřebí reflektovat zejména tyto 3 směrnice:

- směrnice Rady 78/855/EHS ze dne 9. října 1978 o fúzích akciových společností,¹
- směrnice Rady 82/891/EHS ze dne 17. prosince 1982 o rozdělení akciových společností a později²
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/56/ES ze dne 26. října 2005 o přeshraničních fúzích kapitálových společností (Skálová, 2019).³

Značně problematická se jevila implementace poslední uvedené směrnice, jelikož obchodní zákoník neznal pojem přeshraniční fúze, ani nijak jinak takovou alternativu nepřipouštěl. Za mezní termín implementace „desáté směrnice“ byl stanoven 15. prosinec 2007. Ovšem Česká republika transponovala tuto směrnici se zpožděním (jako např.

¹ tzv. „třetí směrnice“

² tzv. „šestá směrnice“

³ tzv. „desátá směrnice“

Polsko) k 1. 1. 2008, a to tak, že vstoupil v účinnost zákon č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev. Tento zákon byl doposud šestkrát novelizován, přičemž poslední velká novelizace vstoupila v účinnost k datu 1. 1. 2014 v návaznosti na zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. ZoP již podrobně upravoval přeměny obchodních společností (jak vnitrostátně, tak v rámci mezinárodního společenství) a český právní řád tak měl poprvé v historii zákon, který komplexně a jednotně tuto oblast upravoval při současném reflektování všech požadavků ze strany EU (Skálová, 2019).

2.2 Současná situace

Současná právní úprava přeměn společností je rozštěpena mezi dva předpisy. Jedním z nich je ZoP⁴ a druhým je Občanský zákoník. Ten v § 174 a násl. obecně upravuje přeměny právnických osob a zároveň definuje vybrané pojmy (Skálová, 2019).

§ 174 odst. 1 NOZ definuje, že „*přeměnou právnické osoby je fúze, rozdělení a změna právní formy*“. Dalším důležitým pojmem, který předpis definuje, je rozhodný den. „*Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby*“ (§ 176 odst. 1 NOZ). Jinými slovy, jak poukazuje Skálová (2019), ke dni, který předchází rozhodnému dni, sestavuje zanikající právnická osoba konečnou účetní závěrku a naproti tomu v rozhodný den sestavuje nová právnická osoba zahajovací rozvahu.

Je důležité si uvědomit, že v rámci směrnic a předpisů EU existuje celá řada dalších norem, které dále upravují např. daňové a účetní aspekty přeměn, a je tedy při realizaci přeměn vhodné sledovat i další dílčí předpisy.

⁴ podrobněji uvedeno v dalších kapitolách

3 Přeměny obchodních společností v kontextu práva Evropské unie

V následující kapitole je vymezeno právo obchodních společností EU (neboli evropské právo obchodních společností) a následně normy, které mají přímý dopad na přeměny obchodních společností. Evropská unie má v současnosti 27 členských států⁵, mezi které patří i Česká republika. Je tedy zřejmé, že implementace evropského práva měla na náš právní řád přímý dopad a ovlivnila tedy samozřejmě i oblast týkající se přeměn korporací. Poslední částí kapitoly představuje náhled na mezinárodní srovnání přeměn (a obecně i oblast obchodního práva) v České republice a Spolkové republice Německo.

3.1 Prameny práva Evropské unie

Ze všeho nejdříve je nutné definovat co tvoří právo EU. Zde se právo skládá ze dvou větví – tzv. „primární právo“ a „sekundární právo“. Za primární právo EU jsou považovány dokumenty, které stojí za samotným založením a řádném fungování společenství. Jedná se o následující akty:

- zakládací smlouvy EU⁶,
- listina základních práv EU (má již stejnou právní sílu jako zakládací smlouvy),
- smlouvy o přistoupení nových členských států k EU. (Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2011)

Sekundární právo je tvořeno jednostrannými akty a dohodami. Za jednostranné akty se považuje 5 aktů: nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení. Akty jsou přijímány zejména třemi orgány, a sice Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí. Směrnice jsou závazné pro všechny členské státy a obsahují, mimo jiné, mezní datum implementace do právních řádů členských zemí. Dohody v kontextu práva EU mohou být rozuměny jako různé formy dohod mezi členskými státy, dohody uzavřené orgány Unie (interinstitucionální dohody), a také dohody, které jsou uzavřeny mezi zemí mimo EU (resp. organizací) a jinou členskou zemí nebo orgánem Unie, resp.

⁵ po realizaci vystoupení Spojeného království, tzv. „brexit“

⁶ Smlouva o Evropské unii, Smlouva o fungování Evropské unie, Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii

Společenství. Velmi specifickým pramenem práva jsou rozsudky Soudního dvora EU. (e-justice.europa.eu, 2020)

3.2 Evropské právo obchodních společností

I přes členství v EU může každý členský stát nadále uplatňovat své vlastní vnitrostátní předpisy, které upravují právo obchodních společností. Samozřejmě existují předpisy EU, které danou problematiku upravují, ovšem neexistuje řádná kodifikace evropského práva obchodních společností. V samotném právním základu se všechny vydané akty slučují se Smlouvou o fungování Evropské unie. Při normotvorbě bylo podle Bux (2021) stanoveno několik základních cílů:

- svoboda usazování,
- svoboda podnikání,
- volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu,
- poskytovat akcionářům a ostatním subjektům ochranu a podněcovat je k přeshraniční spolupráci.

Důležité je si uvědomit strukturu podnikatelských subjektů v EU. Podle Bux (2021) je přibližně 80 % obchodních společností na území EU společností s ručením omezeným, přičemž drtivá většina se řadí do kategorie malých a středních podniků. Při normotvorbě bylo tedy nutno zohlednit fakt, že by bylo velice vhodné, aby tyto subjekty mohly na území celé Unie podnikat podle jednotného právního rámce.

Již od 60. let minulého století si dala Rada za cíl přijmout směrnice, které budou upravovat právo kapitálových společností. Všechny tyto směrnice byly ovšem nahrazeny Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (Skálová, 2019).

Tato směrnice obsahuje podle Hlavy I Kapitoly I Článku 1 opatření týkající se:

- koordinace ochranných opatření, které jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech, co se týče zakládání akciových společností a udržování a změny jejich základního kapitálu,
- koordinace ochranných opatření, které jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech, co se týče zveřejnění, platnosti přijatých závazků a neplatnosti akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným,

- požadavků na zveřejnění ve vztahu k pobočkám vytvořeným v členském státě některými formami společností řídicích se právem jiného státu,
- fúze akciové společnosti,
- přeshraniční fúze kapitálové společnosti,
- rozdělení akciových společností. (Úřední věstník Evropské unie, 2017)

I tato směrnice byla změněna, a sice směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení. Tato směrnice podle Článku 1 nahrazuje šestou odrážku předchozí směrnice tímto: „přeshraniční přemístění sídla, fúzí a rozdělení kapitálových společností“. (Úřední věstník Evropské unie, 2019)

Je taktéž důležité si uvědomit, že v případě realizace vybrané přeměny podle práva EU je tato směrnice nedostačující. Pokud podniky chtějí řešit daňové nebo účetní aspekty, je důležité vyhledat příslušné směrnice k této problematice. Účetní problematiku řeší směrnice EP a Rady 2013/34/EU ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků. Tato směrnice byla implementována do českého právního řádu v roce 2016 skrze novelu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Daňové otázky jsou pak obsaženy ve směrnici Rady 2005/19/ES ze dne 17. února 2005, kterou se mění směrnice 90/434/EHS o společném systému zdanění při fúzích, rozděleních, převodech aktiv a výměně akcií týkajících se společností z různých členských států. I tato směrnice je implementována v českém právním řádu skrze zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. (Skálová, 2019)

Díky právní úpravě tohoto práva v rámci EU se zároveň připouští i vznik „evropských společností“. Mezi tyto společnosti lze řadit:

- evropskou společnost – má povinnou právní formu akciové společnosti s minimální výší základního kapitálu 120 000 EUR,
- evropskou družstevní společnost – minimální výše základního kapitálu 30 000 EUR a
- evropské hospodářské zájmové sdružení – spolupráce členů v zájmu dosahování společných cílů.

Bylo uvažováno i o další formě, a sice evropské soukromé společnosti, ovšem návrh byl v roce 2014 stažen. Stejně tak, o 4 roky později, byl stažen návrh týkající se společnosti s ručením omezeným s jediným společníkem (Bux, 2021).

3.3 Komparace práva kapitálových společností a úprava přeměn v ČR a SRN

Podkapitola je rozdělena na 2 dílčí okruhy. V této první fázi najdeme obecnou charakteristiku německého obchodního práva, resp. úpravu obchodních společností. Ve fázi druhé, která je částí kapitoly 7, je nabídnut pohled na problematiku přeměn společností v SRN.

Tato subkapitola je do práce zařazena zejména ze dvou důvodů. Prvním důvodem je fakt, že díky úpravě skrze právo EU je snazší porovnávat přeměny a obchodní právo obecně u dvou členských států Unie. Druhým důvodem je skutečnost, že česká ekonomika je závislá na ekonomice Německa, a tudíž se srovnání podnikatelských subjektů přímo nabízí.

Po prozkoumání směrnic obou států bylo zjištěno, že právní úprava v Německu a ČR je poměrně odlišná. Byť se jedná o dva státy ze střední Evropy, kde jsou všechny procedury obdobné, jsou normy v Německu komplikovanější a více roztržité (i přesto, že oba dva státy mají základy práva v právu římském). V Německu je třeba brát v potaz vícero předpisů, z nichž každý reguluje určitou právní formu podnikání. Za základní předpisy lze považovat Bürgerliches Gesetzbuch (BGB, Občanský zákoník) a Handelsgesetzbuch (HGB, Obchodní zákoník). Obecně při založení podnikání se zohledňuje i Gewerbeordnung (Živnostenský řád) a Handwerksordnung (HWO, Řemeslnický řád). Kapitálové obchodní společnosti jsou upraveny svými vlastními předpisy (nemecky-advokat.cz, 2021).

Základní právní formou je Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR, společnost podle občanského práva), která je upravena BGB. Tato společnost vznikne z moci, pokud dojde k založení podniku minimálně 2 aktivními členy. Automaticky přechází na Offene Handelsgesellschaft (OHG, veřejná obchodní společnost) ve chvíli, kdy se začne vyžadovat obchodní vedení podle norem obchodního zákoníku (Velvyslanectví České republiky v Berlíně, 2014).

Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH, společnost s ručením omezeným) je v Německu hojně rozšířenou právní formou, která je vhodná pro podnikání jak domácích, tak zahraničních subjektů. Může být založena i jedním subjektem (vyjma v. o. s., k. s. a společnosti podle občanského práva). Výše základního kapitálu musí být minimálně 25 000 EUR (a může být tvořen peněžitými i věcnými vklady) a stejně jako podle českého

ZoK musí být nepeněžitě vklady ve společenské smlouvě řádně ohodnoceny a společnost lze přihlásit až v době, kdy je splaceno minimálně 50 % upsaných vkladů (přičemž každý společník musí uhradit minimálně 25 % ze svého vkladu, který má minimální hranici 250 EUR). Tuto právní formu upravuje obchodní zákoník a GmbHG (Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung – zákon o společnosti s ručením omezeným) (exportdosrn.cz, 2017).

Aktiengesellschaft (AG, akciová společnost) je další právní formou, kterou německý právní řád připouští. Musí být založena nejméně 5ti zakladateli. Společenská smlouva (obdobně jako v ČR) musí mít formu notářského zápisu. Základní kapitál má stanovenou minimální hranici 50 000 EUR, přičemž před zápisem do obchodního rejstříku musí být splaceno nejméně 25 % (exportdosrn.cz, 2017). Samotný proces založení je mnohem složitější než v ČR (např. v ČR nežadáme naši Hospodářskou komoru – v Německu Hospodářskou a obchodní komoru – o schválení názvu firmy). Výlohy na zápis do OR se pohybují okolo 1 000 EUR (Velvyslanectví České republiky v Berlíně, 2014). Společnost se kromě zákona o akciových společnostech řídí i ustanoveními obchodního a občanského zákoníku.

Německé právo zná i institut obdobný komanditní společnosti, ovšem také disponuje právní formou, kterou české právo nikoli. Gesellschaft mit beschränkter Haftung und Kommanditgesellschaft (GmbH & Co.KG, komanditní společnost s ručením omezeným). V této společnosti figuruje společnost s ručením omezeným jako obdoba komplementáře, a přebírá tedy roli osobně ručícího subjektu (mzv.cz, 2014). Stejně jako společnost podle občanského práva a v. o. s. se tato osoba nepovažuje za osobu právnickou, tudíž její založení má zejména daňové důvody, jelikož společníci odvádějí pouze daně z příjmu fyzické osoby. Právě z toho důvodu je tato forma podnikání v Německu velmi rozšířená (exportdosrn.cz, 2017).

Je zřejmé, že právní úprava v SRN se od právní úpravy v ČR velmi liší. V České republice neexistuje žádná obdoba poslední zmíněné právní formy, navíc se za právnické osoby považují i veřejné obchodní společnosti. Rovněž otázky minimální výše základního kapitálu jsou v Německu striktněji upraveny, navíc kapitálové obchodní společnosti jsou upraveny ve vícero normách, přičemž každá právní forma má svou vlastní normu, což český právní řád nezná.

4 Přeměny obchodních společností

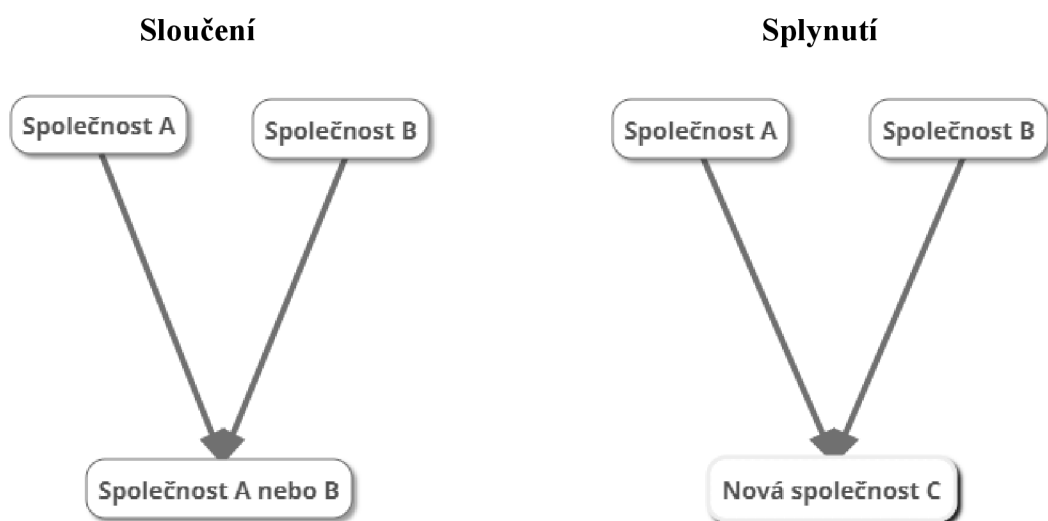
Problematiku přeměn obchodních společností upravuje v České republice zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. Zákon formuluje pojmy jako fúze (která má formu buď sloučení nebo splynutí), rozdělení (realizované jako odštěpení nebo rozštěpení), ale také definuje přeměny pomocí převodu jmění na společníka nebo změny právní formy.

4.1 Fúze

Český právní řád připouští dvě alternativy fúze – splynutí a sloučení. Podle § 61 odst. 1 ZoP „*fúzi sloučením dochází k zániku společnosti nebo družstva nebo více společností nebo družstev a přechodu jmění zanikající společnosti nebo družstva na nástupnickou společnost*“. Pokud tedy dojde k fúzi sloučením, pak zcela zaniká původní společnost, která se zrušuje bez likvidace a následně je vymazána z obchodního rejstříku. Společníci zanikající společnosti se pak stávají společníky společnosti nástupnické. Formou fúze sloučením je realizováno přibližně 95 % všech fúzí na českém území (Skálová, 2019).

Fúze splynutím se od fúze sloučením liší v tom, že zanikají všechny společnosti, které se slučují a vzniká nová nástupnická společnost. Podle § 62 ZoP „*fúzi splynutím dochází k zániku dvou nebo více společností nebo družstev a přechodu jejich jmění na splynutím vzniklou nástupnickou společnost nebo družstvo*“. I v tomto případě se společníci zanikajících společností stávají společníky společnosti nástupnické.

Schéma 1 – Fúze sloučením vs. fúze splynutím.

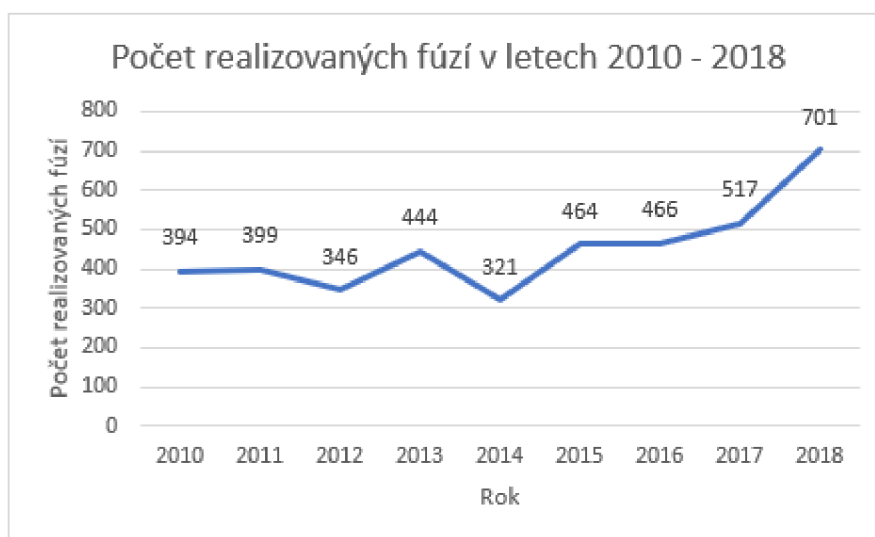

Zpracování: vlastní

Skálová (2019) upozorňuje na fakt, že není možné provést fúzi mezi osobní a kapitálovou společností. Je tedy možné realizovat fúzi mezi společností s ručením omezeným a akciovou společností nebo mezi komanditní společností a veřejnou obchodní společností, nicméně fúze mezi např. akciovou společností a komanditní společností možná není.

Žihlová (2020) analyzuje počty realizovaných fúzí mezi roky 2010 – 2018. Ve své analýze upozorňuje na fakt, že velké propady byly zaznamenány v letech 2012 a 2014, kdy došlo k rekonstrukci práva přeměn obchodních společností. Celkem za sledované období proběhlo 4 052 fúzí, z toho 98 % z nich bylo realizováno formou sloučení. Rovněž zjišťuje, že nejčastější zúčastněnou právní formou přeměny se staly společnosti s ručením omezeným, z čehož hojně zastoupeným případem je fúze dvou s. r. o. Následující graf zobrazuje časovou řadu počtu realizovaných fúzí v letech 2010 – 2018.

Graf 1 - Vývoj počtu realizovaných fúzí v letech 2010 - 2018

Zdroj: Žihlová (2020, s. 6), zpracování: vlastní

4.1.1 Specifika fúze s. r. o.

Pro fúzi společnosti s ručením omezeným existují zvláštní ustanovení v zákoně o přeměnách, konkrétně se této problematice věnuje Hlava V. Zákon detailně upravuje zejména problematiku týkající se schválení fúze a výměny podílů, dále možnosti zvýšení, resp. snížení základního kapitálu nástupnické společnosti.

Podle § 93 ZoP odst. 1 je nutné, aby nejpozději dva týdny před dnem konání valné hromady, která má rozhodnout o schválení fúze, byly společníkům doručeny vybrané dokumenty, např. projekt fúze, účetní závěrky všech zúčastněných společností, společné

zprávy o fúzi všech zúčastněných společností nebo také znalecká zpráva o fúzi. (Zákon o přeměnách)

Pokud některý ze společníků požádá o jmenování znalce pro fúzi, pak společnost bez zbytečného odkladu podává návrh na jmenování tohoto znalce. Znalec následně přezkoumává projekt fúze, který se předloží valné hromadě (nebo společníkovi mimo valnou hromadu) ke schválení. V případě, že o toto jmenování požádá 2 a více společníků, pak je společnost povinna vyhovět pouze jednomu z nich. Zvláštností je, že pokud společnost nevyhoví společníkovi a fúze je i přesto schválena, může i tak být fúze zapsána do obchodního rejstříku. (Zákon o přeměnách)

§ 94 ZoP odst. 1 pak určuje, že usnesení valné hromady o schválení fúze musí obsahovat schválení:

- Projektu fúze,
- konečné účetní závěrky zúčastněné společnosti a zahajovací rozvahy nástupnické společnosti.

Před hlasováním o schválení fúze může jednatel seznámit společníky se znaleckou zprávou o fúzi, což platí i o informaci týkající se jmění. Zároveň jednatel zúčastněné společnosti informuje o těchto skutečnostech jednatele ostatních zúčastněných společností, a to z toho důvodu, aby mohli informace předložit svým valným hromadám. Jednatel taktéž musí (pokud má být fúze schválena mimo valnou hromadu) zaslat uvedené informace písemně, a sice spolu s návrhem na rozhodování mimo valnou hromadu. (Zákon o přeměnách)

4.1.2 Specifika fúze a. s.

Hlava VI zákona o přeměnách se detailněji věnuje fúzím akciových společností. Upravuje zejména problematiku v oblasti akcií a jejich výměny a dále např. oblast schvalování fúze.

§ 119 odst. 1 určuje, že alespoň 1 měsíc před dnem konání valné hromady, která má rozhodnout o fúzi, musí být v sídlech všech zúčastněných společností k nahlédnutí vybrané dokumenty (stejně jako v případě s. r. o.), tedy projekt fúze, účetní závěrky všech zúčastněných společností, společné zprávy o fúzi všech zúčastněných společností nebo také znalecká zpráva o fúzi. Pokud ovšem budou tyto dokumenty zveřejněny ještě nejméně celý následující 1 měsíc po konání valné hromady (a pochopitelně i před jejím

konáním) na webových stránkách společnosti, pak nemusí být přístupné v sídle společnosti (Zákon o přeměnách).

Projekt pro fúzi musí být přezkoumán znalcem, a sice za každou zúčastněnou společnost zvlášť nebo, v případě společné žádosti všech, může být jmenován jeden znalec pro všechny společnosti. Znalec vypracovává písemný posudek podle zákona upravujícího činnost znalců, který následně předá představenstvu. Mimo obvyklých náležitostí musí znalecký posudek, podle § 114 ZoP obsahovat také:

- Stanovisko znalce pro fúzi k tomu, zda výměnný poměr akcií s případnými doplatky je vhodný,
- údaje o tom, podle jaké metody byl stanoven výměnný poměr akcií,
- vyjádření k tomu, zda je taková metoda pro konkrétní případ vhodná,
- zda se vyskytly obtíže při oceňování. (Zákon o přeměnách)

Během konání valné hromady, která schvaluje fúze, musí být dokumenty uvedené v § 119 akcionářům volně přístupné (pokud si to vyžádají), a představenstvo akcionářům musí objasnit již na začátku valné hromady projekt fúze. Stejně tak, pokud je to žádáno, představenstvo seznamuje zúčastněné o znalecké zprávě o fúzi (Zákon o přeměnách).

4.1.3 Specifika fúze s. r. o. a a.s.

§ 154 ZoP určuje, že je možné provést fúzi mezi s. r. o. a akciovou společností. Není určeno, kterou právní formu má mít společnost nástupnická. Zároveň je v odst. 3 § 154 řečeno, že v těchto případech se nepoužívají ustanovení o změně právní formy.

Pokud nastane situace, že nástupnickou společností bude akciová společnost, pak je nutné určit, kolik akcií a jakého druhu obdrží společníci zanikající společnosti s ručením omezeným. Taktéž je, podle § 155 odst. 1, nezbytné stanovit, zda se bude jednat o zaknihovaný nebo imobilizovaný cenný papír. V opačném případě – tedy že nástupnickou společností bude s. r. o. – je povinné informovat akcionáře o tom, jakou výši podílu obdrží každý z nich výměnou za své akcie. Taktéž je povinnost seznámit akcionáře s možnostmi vykoupit se ze společnosti podle § 159 a násl. (Zákon o přeměnách).

Podle zákona je vyžadován souhlas všech společníků zúčastněné s. r. o., pokud dojde k fúzi s a. s. a nástupnická společnost bude mít právní formu akciové společnosti. Rovněž se vyžaduje souhlas, pokud se stává nástupnickou společností společnost s právní formou s. r. o., ale v zanikající nebo nástupnické společnosti nebyly splaceny všechny vklady (Zákon o přeměnách).

4.2 Přeshraniční možnosti přeměn

Zákon o přeměnách vymezuje čtyři přeshraniční možnost přeměn, rovněž jako u vnitřních přeměn. Jedná se o:

- Přeshraniční fúze,
- přeshraniční rozdělení,
- přeshraniční převedení jmění na společníka a
- přeshraniční změnu právní formy (Čech, 2012).

Čech (2012) zároveň informuje o důležitosti harmonizace průběhu, a to z hlediska právního, účetního a daňového. Je velice důležité, aby si společnost, která o přeshraniční přeměně uvažuje, sehnala co nejvíce relevantních informací o daných oblastech v zemi, do které se chystá přeměnu uskutečnit.

Skálová (2019) dodává, že je možné uskutečnit přeměny pouze v rámci Evropské Unie. Přípustné jsou ještě Lichtenštejnsko, Norsko a Island (Čech, 2012).

V případě přeshraniční fúze Skálová (2019) rozděluje průběh fúze na 3 období. První z nich je přípravná fáze. V této fázi dochází k vyhledání relevantních informací z právní, účetní a daňové oblasti (jak je již zmíněno výše). Autorka zároveň upozorňuje, že harmonizace práva v rámci EU není pro přeshraniční fúzi postačující. Druhou fází zastupuje realizace, kde dochází k vypracování projektu přeměny, znaleckých posudků, účetních závěrek apod. V poslední – dokončovací – fázi dochází k samotné fúzi, informování všech relevantních subjektů, spojení účetnictví a zápisu do rejstříku.

Mezi roky 2008 – 2019 se v České republice uskutečnilo 336 přeshraničních fúzí. Nejvíce korporací volících Českou republiku jako nástupnickou zemi je ze Slovenska (106). Důvody se přímo nabízejí – společná kultura a historie, jazyk, vzájemně blízké právní řády. Slovensko je následováno Kypr a Nizozemím (tpa - group.cz).

Tabulka 1 – Počet přeshraničních fúzí v letech 2008 - 2019

Typ	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Celkem
Sloučení		5	10	14	23	20	26	30	35	30	43	44	48	334
Splynutí		0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Celkem		5	10	15	23	20	27	30	35	30	43	44	48	336

Zdroj: tpa-group.cz (2020), zpracování: vlastní

Z tabulky je zřejmé, že společnosti upřednostňují fúzi sloučením, neboť většina přeshraničních fúzí byla tímto způsobem uskutečněna, pouze nepatrné množství zvolilo možnost splynutí. Patrný je také nárůst sloučení v roce 2017, čemuž nasvědčuje příznivá ekonomická situace v celém světě.

4.3 Rozdělení

České právo rozeznává dva základní způsoby rozdělení - rozštěpení a odštěpení. Pokud se jedná o rozštěpení, pak nastává situace, kdy společnost zaniká (čemuž předchází zrušení bez likvidace), její jmění přechází na nově vznikající (tedy nástupnickou) společnost a společníci se stávají společníky právě nástupnické společnosti. V případě odštěpení vzniká situace, kdy původní společnost nezaniká, ale přesně vymezená majetková část je přesunuta do nové, nástupnické společnosti. Společníci se v takovém případě stávají i společníky v nové společnosti (Zákon o přeměnách).

Skálová (2019) definuje pojem „odštěpení od nuly“. V takové situaci se někteří ze společníků z původní společnosti rozhodnou, že se stanou pouze společníky v nástupnické společnosti a původní společnost opouštějí, zatímco jiní společníci si zvolí, že naopak do nástupnické společnosti nevstoupí a zůstávají v původní. V případě s. r. o. a akciové společnosti je nutné, aby s takovou alternativou souhlasili všichni společníci.

Stejně jako v případě fúze, i zde zákon formuluje konkrétní podmínky pro různé právní formy, tedy i s. r. o. a akciovou společnost, které jsou předmětem této práce. Nicméně zákon definuje identické podmínky, jako jsou v případě fúzí, pouze s tím rozdílem, že nehovoří o fúzi, ale o rozdělení (Zákon o přeměnách).

Schéma 2 – Rozdělení rozštěpením vs. rozdělení odštěpením

Zpracování: vlastní

4.4 Převod jmění na společníka

Pokud nastane situace, kdy bude rozhodnuto o tom, že jmění společnosti bude převedeno na společníka, pak zákon stanovuje jasné podmínky pro každou z právních forem obchodních společností. Zákon ovšem výslovně zakazuje převod jmění na společníka u družstva (profispolecnosti.cz).

U veřejné obchodní společnosti je možné, aby bylo jmění převedeno na jediného společníka v situaci, kdy zanikne účast všech ostatních společníků. Poslední z nich může v ten moment rozhodnout o tom, že bude společnost zrušena a její jmění převedeno. Rozhodnutí o převodu jmění musí být učiněno nejpozději do 3 měsíců od momentu, kdy se právě daný společník stal společníkem posledním (Skálová, 2019).

V případě komanditní společnosti je nutnou podmínkou pro převod jmění na jednoho společníka fakt, aby zanikla účast všech ostatních společníků s výjimkou jednoho komplementáře nebo komanditisty (altaxo.cz).

U společnosti s ručením omezeným o takové situace rozhoduje její nejvyšší orgán – valná hromada. Pokud existuje společník, jehož podíl je minimálně ve výši 90 % hodnoty základního kapitálu, pak může dojít k situaci, že na něj bude převedeno jmění společnosti. Zároveň ale tento poslední společník musí poskytnout ostatním společníkům přiměřené vypořádání („přiměřenost vypořádání“ musí být podložena znaleckým posudkem) (altaxo.cz).

Akciová společnost se řídí velice obdobnými pravidly jako společnost s ručením omezeným, kde musí existovat akcionář vlastníci akcie o jmenovité hodnotě v minimální výši 90 % základního kapitálu. Pravidla o vypořádání jsou stejná (altaxo.cz).

4.5 Změna právní formy

Tato problematika je náplní kapitoly č. 7.

4.6 Kombinované varianty přeměn

Pokud hovoříme o tématu kombinovaných variant přeměn, pak podle § 243 odst. 3 ZoP hovoříme o rozdělení sloučením – přičemž rozdělením můžeme rozumět jak rozštěpení, tak odštěpení. Primární odlišností oproti klasickému rozdělení je fakt, že část podniku přechází na již existující společnost.

V případě standardního odštěpení se jedná o situaci, kdy se od stávajícího podniku odštěpí jeho část, která působí jako nově vzniklý subjekt, přičemž původní společnost

nezaniká. V situaci, kdy dojde k odštěpení sloučením, přechází odštěpovaná část podniku na již existující subjekt, tudíž nevzniká žádný nový podnik (původní společnost existuje dále). V situaci, kdy hovoříme o rozštěpení, zaniká původní společnost a její jmění přechází na jednu nebo více nástupnických, nově vzniklých firem. V případě rozštěpení sloučením jmění přechází na již existující podniky, a nedochází tak ke vzniku podniků nových, ovšem původní společnost stále zaniká (Skálová, 2019).

Důležité je, že v § 245, odst. 1 a 2 ZoP lze najít informaci o tom, že pokud dojde k takové situaci (kombinované variantě přeměny), pak jsou zúčastněnými společnostmi nebo družstvy jak zanikající (resp. rozdělovaný) subjekt tak i nástupnické společnosti (resp. družstva).

Zákon také upravuje pravidla pro rozdělení sloučením s. r. o. i a. s., kdy je stanoveno, že zanikající subjekt je povinen nechat ocenit znalce pouze tu část jmění, která podle projektu přeměny bude přecházet na nástupnickou společnost, která bude právě z tohoto jmění zvyšovat svůj základní kapitál. Také je dodáno, že tento proces se musí provést pro každou nástupnickou společnost odděleně. Znalec poté musí ve svém posudku uvést skutečnost o tom, že částka odpovídá částce zvýšení základního kapitálu. Ve chvíli, kdy k tomuto ocenění nedojde, je důležité vědět, že zejména pro účely ručení rozhodná ta částka, o kterou se změnila výše základního kapitálu nástupnické společnosti podle vykázané rozvahy oproti částce uvedené v konečné účetní závěrce (Zákon o přeměnách).

Schéma 3 – Rozdělení rozštěpením sloučením vs. rozdělení odštěpením sloučením

Zpracování: vlastní

4.7 Největší úskalí přeměn

Jak uvádí Hlaváč (2018) v článku na portále epravo.cz, existuje celá řada úskalí, které přeměny provázejí. V následující části charakterizuje autor vybrané překážky, jimž přiřkládá význam, a stručně je popíše.

- 1) Nemožnost vyplácení zisků – pokud během přeměny bude majetek podniku (např. goodwill) oceněn na tržní hodnotu, která bude v hrubém nepoměru k hodnotě účetní (příčemž tržní bude vyšší), pak dojde k výraznému navýšení účetních odpisů, které zapříčiní nižší hospodářský výsledek v budoucích obdobích, což vede k nemožnosti vyplacení podílu na zisku (tzv. „cash trap“).
- 2) Zákonné ručení – nově vznikající společnost (např. při odštěpení) ručí za závazky celé společnosti až do výše hodnoty odštěpeného jmění – což může způsobovat značné komplikace a je třeba zvažovat reálnou hodnotu odštěpovaného jmění.
- 3) Nepostačující vlastní kapitál – v praxi může reálně nastat situace, kdy nově vznikající společnost bude mít po přecenění nízkou hodnotu vlastního jmění. V takovém případě by nově vzniklá společnost musela vyhlásit úpadek. Proto je vhodné zvážit navýšení vlastního kapitálu, např. dodatečným vkladem společníků.
- 4) Zneužívání práva – pro přeměnu společnosti musí existovat ekonomické, případně jiné (např. právní) důvody, jinak by mohl soud (v případě sporu) přeměnu posuzovat jako zneužití práva.
- 5) Náklady – realizace přeměny je nákladným a drahým procesem, který vyžaduje podrobnější analýzu zdrojů.

5 Společnost s ručením omezeným

Společnost s ručením omezeným je jednou z možných alternativ podnikání na území České republiky. Jedná se o právnickou osobu a její právní úprava je zakotvena v zákonech č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (ZOK) a také (co se obecně části týká) v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (NOZ). Největší část osob podnikajících na našem území tvoří soukromí podnikatelé, kterých se k 31. 3. 2021 registrovalo 2 015 292. Osob právnických – konkrétně pak obchodních korporací – tedy veřejné obchodní společnosti, komanditní společnost, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti (resp. dále Evropské společnosti a Evropského hospodářského zájmového sdružení) – je k tomuto datu evidováno 531 482, z toho 495 911 s. r. o. – jedná se jednoznačně o druhou nejrozšířenější právní formu podnikání (Český statistický úřad, 2021).

Graf 2 - Vývoj počtu podnikatelských subjektů 2017 - 2021

Zdroj: Český statistický úřad (2021), zpracování: vlastní

Jak je z výše uvedené grafu patrné, počet registrovaných podnikatelských subjektů na území České republiky má vzestupnou tendenci. Lze říci, že počty registrovaných soukromých podnikatelů a společností s ručením omezeným rostou téměř proporcionálně, akciové společnosti se drží na konstantní úrovni a jejich přírůstky jsou meziročně minimální. Na základě zmíněných údajů lze tvrdit, že podnikatelská činnost je na vzestupu a jeví se jako příhodné jeho dílčí část dále analyzovat.

5.1 Ustavení a vznik společnosti

NOZ, jakožto právní předpis upravující obecné podmínky pro zakládání právnické osoby, v § 122 přesně stanovuje, že „*právnickou osobu lze ustavit zakladatelským právním jednáním, zákonem, rozhodnutím orgánu veřejné moci, popřípadě jiným způsobem, který stanoví jiný právní předpis*“ (Občanský zákoník). V obvyklém případě, kdy se fyzická osoba rozhodne založit osobu právnickou, lze hovořit o ustavení zakladatelským právním jednáním, tedy nejčastěji společenskou smlouvou (v případě jediného zakladatele pak zakladatelskou listinou). § 123 NOZ jednoznačně určuje, že „*pro zakladatelské právní jednání se vyžaduje písemná forma*“. Dále stanovuje, že společenská smlouva musí mít formu veřejné listiny, tzn. musí mít podobu notářského zápisu a podpisy zakladatelů (resp. zakladatele) musejí být úředně ověřeny (Josková, 2018).

ZOK, jakožto právní norma upravující pak konkrétně jednotlivé právní formy právnických osob, resp. obchodních korporací, pak dále vymezuje jednotlivé údaje, které má zakladatelské právní jednání obsahovat.

Mezi základní náležitosti společenské smlouvy podle § 146 ZOK patří:

- a) firma společnosti,
- b) předmět podnikání nebo činnosti společnosti,
- c) určení společníků uvedením jména a bydliště nebo sídla,
- d) označení podílů, může-li společník vlastnit více podílů, a název druhu podílu a práva a povinnosti s ním spojené, upravuje-li společenská smlouva více druhů podílů,
- e) výše vkladu nebo vkladů připadajících na podíl nebo podíly,
- f) výše základního kapitálu a
- g) počet jednatelů a způsob jejich jednání za společnost.

Podle odst. 3 § 146 ZOK existují náležitosti, které lze po splnění vkladové povinnosti ze společenské smlouvy vypustit a převést do působnosti jednatele. Konkrétně se pak jedná o náležitosti podle odst. 2 § 146 ZOK, kterými jsou:

- a) vkladová povinnost zakladatelů, včetně lhůty pro její splnění,
- b) údaj o tom, koho zakladatelé určují jednatelem nebo jednatelemi, popřípadě členy jiných volených orgánů společnosti,

c) určení správce vkladů a

d) u nepeněžitého vkladu jeho popis, jeho ocenění, částku, kterou se započítává na emisní kurs, a určení osoby znalce, jenž provedl ocenění nepeněžitého vkladu.

Sepsáním a podpisem společenské smlouvy se společnost s ručením omezeným zakládá. K samotnému vzniku společnosti ovšem dochází až při zápisu do obchodního rejstříku.

Obchodní rejstřík je podle § 1 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (ZOR) veřejným rejstřikem. Zmíněná právní norma dále určuje, že je veden v elektronické podobě u rejstříkového soudu. Podle § 18 ZOR je možné návrh na zápis podávat pouze na určeném formuláři. Josková (2018) pak dále říká, že formulář mohou podniky vyplnit elektronicky na stránkách Ministerstva spravedlnosti nebo elektronicky zaslat soudu oproti standardnímu postupu – zaslání poštou v listinné podobě.

§ 42 ZOR jasně stanovuje, že do obchodního rejstříku se zapisují:

a) obchodní společnosti a družstva podle zákona upravujícího právní poměry obchodních společností a družstev,

b) fyzické osoby,

1. které jsou podnikateli, mají bydliště v České republice a požádají o zápis, a

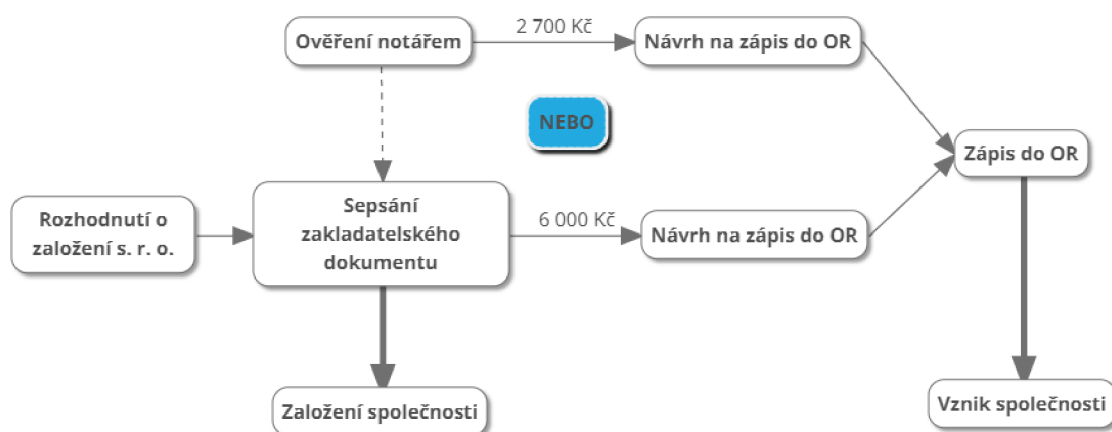
2. uvedené v § 43, které podnikají na území České republiky, a požádají o zápis, a

c) další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu tento nebo jiný zákon.

Položka 11 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích stanovuje, že při prvním zápisu osoby do veřejného rejstříku (vyjma akciové společnosti) je nutno uhradit poplatek 6 000 Kč ve formě kolků. Jak uvádí Josková (2018), je možné provést zápis do OR i pomocí notáře, který ověřoval společenskou smlouvu. Tuto problematiku upravuje taktéž ZOR v § 108 – 118. Alternativa je možná až od 1. 1. 2015. Notář podává návrh na zápis bez zbytečného odkladu. Pro vznikající společnost je taková alternativa ekonomicky výhodnější, jelikož odměna notáři činí 300 Kč (bez DPH) a poplatek rejstříkovému soudu 2 700 Kč. Dnem zápisu do obchodního rejstříku společnost vzniká.

Pro lepší přehlednost autor vytvořil schéma, které přehledně ukazuje, jakým způsobem se společnost zakládá a vzniká.

Schéma 4 - Zjednodušený proces založení s. r. o.

Zpracování: vlastní

5.2 Základní kapitál, vklady a podíly společníků

5.2.1 Základní kapitál a vklady

Základní kapitál jakékoli obchodní korporace je představován souhrnem všech vkladů. ZOK nevymezuje minimální výši základního kapitálu. Nicméně § 142 ZOK určuje, že minimální výše vkladu je 1 Kč. Tím pádem je zřejmé, že i minimální výše základního kapitálu musí být 1 Kč, byť zákon tuto výši závazně nevymezuje. (Zákon o obchodních korporacích). Dřívější právní úprava naopak přesně vymezovala, že základní kapitál s. r. o. je vytvořen v minimální výši 200 000 Kč (Obchodní zákoník).

Josková (2018, s. 29) definuje vklad jako „peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu společníka do základního kapitálu společnosti.“ Vklady, které společníci do společnosti přinášejí, mohou být jak peněžité, tak nepeněžité. V případě nepeněžitého vkladu znalce, který bude provádět ocenění majetku, nemusí jmenovat soud, nicméně jeho volba je podmíněna výběrem ze seznamu znalců. Nepeněžitým vkladem nemohou být práce nebo služby, což určuje § 17 ZOK (Zákon o obchodních korporacích). Jak je již zmíněno v předchozím odstavci, minimální výše vkladu společníka musí být 1 Kč (ze zákona), ovšem společenská smlouva může připustit i jinou výši vkladu (Josková, 2018).

5.2.2 Podíly společníků

§ 31 ZOK definuje podíl jako „účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí“. Jak upozorňuje Dvořák (2014), je v praxi velice důležité odlišit pojmy podíl a vklad. Podíl je, již ze samostatné podstaty věci, blíže vázán na vklad, ovšem nejedná se o totéž. § 133 ZOK problematiku vysvětluje tak, že podíl se

určí podle poměru vkladu společníka ku základnímu kapitálu. Tím jsou zmíněné dva pojmy jednoznačně separovány, byť zůstávají velice blízce propojeny.

V otázce podílů lze hovořit o dispozitivních normách, jelikož zákon ponechává společníkům poměrně značnou volnost. Zákon připouští, že společenská smlouva může určit různé druhy podílů. Předpis určuje, že ty podíly, se kterými se pojí totožná práva a povinnosti, budou tvořit právě jeden druh. Rovněž definuje, že pokud s podílem nebudou spojena žádná zvláštní práva ani povinnosti, pak se bude jednat o podíl základní (Zákon o obchodních korporacích).

Ve společenské smlouvě si mohou společníci dohodnout, že každý jeden společník může vlastnit i více druhů podílů, a to klidně i nestejného druhu (ovšem právě pokud bude podmínka zapsána ve společenské smlouvě) (Zákon o obchodních korporacích).

Od nabytí účinnosti Zákona o obchodních korporacích dne 1. 1. 2014 vznikla v s. r. o. nová možnost podílu – představovaná kmenovým listem. § 137 odst. 3 ZOK říká, že „*kmenový list je cenný papír na řad*“. Touto změnou, kterou dřívější právní úprava neobsahovala, se s. r. o. do určité míry přiblížila právní úpravě akciové společnosti, jakožto druhé právní formě kapitálové obchodní společnosti. Nicméně kmenové listy nelze vydávat jako účastnický cenný papír (ty mohou být emitovány výhradě a. s.), ale jako podílnický cenný papír (Dvořák, 2014). § 137 odst. 4 ZOK pak zakazuje, aby kmenový list byl nabízen, resp. přijat k obchodování na žádném veřejném trhu.

Kittel (2015) upozorňuje na skutečnost, že důvodem pro zavedení takového právního instrumentu jsou zahraniční zkušenosti. Podíl, ke kterému je kmenový list vydáván, nesmí mít omezenou nebo podmíněnou převoditelnost.

Základními náležitostmi kmenového listu jsou:

- Označení, že se jedná o kmenový list,
- identifikaci společnosti a společníka,
- výše vkladu připadající na podíl,
- název druhu podílu, k němuž se kmenový list vydává,
- číslo listu a podpis jednatele, resp. jednatelů (§ 138 odst. 1 ZOK).

5.3 Zrušení a zánik s. r. o.

Na úvod autor vymezí pojmy zrušení a zánik. Zrušení korporace je proces, který se liší podle toho, zda se korporace ruší s likvidací nebo bez likvidace. Zánikem poté proces zrušení končí – dochází k výmazu z obchodního rejstříku.

5.3.1 Zrušení podle § 171 NOZ

Občanský zákoník v § 171 vymezuje důvody, pro které je možné právníckou osobu zrušit s likvidací. Těmito důvody jsou:

- Uplynutí doby, na kterou byla založena,
- dosažení účelu, pro který byla založena,
- dnem určeným zákonem nebo právním jednáním o zrušení právnícké osoby, jinak dnem jeho účinnosti, nebo
- dnem právní moci rozhodnutí orgánu veřejné moci, nestanoví-li se v rozhodnutí den pozdější (Občanský zákoník).

5.3.2 Zrušení bez likvidace

Zrušení společnosti bez likvidace je možné v případě její přeměny, rozdělení či převodu jmění na společníka (Josková, 2018). Přeměnám společností se věnuje zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev a vymezuje dvě základní možnosti:

- 1) Fúze – sloučení nebo splynutí,
- 2) rozdělení – rozštěpení nebo odštěpení (Zákon o přeměnách).

Zákon o přeměnách připouští i další možnosti – a sice převod změny na společníka podle § 337 – 359 a také změnu právní formy podle § 360 – 384.⁷

⁷ Tato problematika je hlouběji popsána v kapitole 7 a násl.

6 Akciová společnost

6.1 Anglo-americký vs. německý model řízení společnosti

V případě akciových společností, jakožto zpravidla rozsáhlých a velkých podniků (resp. celků) je třeba hlouběji uvažovat o modelu řízení společnosti. Existují 3 základní modely řízení – anglo-americký, německý a japonský. Ve společnostech podnikajících na území ČR, potažmo střední Evropy, se nejčastěji uplatňují modely německé a anglo-americké.

V případě německého modelu řízení vlastní akcionáři společnost a skrze své hlasy se účastní valné hromady. Představenstvo má sice právo na řízení společnosti, je ale jmenováno a dozorováno dozorčí radou, jejíž 1/3 je volena zaměstnanci (z jejich vlastních řad) a jsou zde zastoupeni i představitelé akcionářů. Důležitou roli zde hrají banky (nebo jiné finanční instituce), které jsou často akcionáři zmocněny k různým úkolům. Cílem tohoto modelu řízení je spolupráce všech zainteresovaných stran.

Anglo-americký model je založen na jiném principu. Jde zde zaveden pojem „Rada ředitelů“, v originále „Board of Directors“, jakožto nejvyšší správní orgán. Tato Rada ovládá valnou hromadu a volí další vnější a vnitřní ředitele. Hlavní úlohou akcionářů vlastnicích společnost je monitoring akciových trhů (resp. burzy cenných papírů), skrze které dochází ke kontrole Rady ředitelů. Důležité je podotknout, že se jedná spíše o zvykový systém řízení (Frková et al., 2013).

6.2 Ustavení a vznik a. s.

Stejně jako společnost s ručením omezeným je i akciová společnost kapitálovou obchodní korporací a stejně jako s. r. o. se její ustavení a vznik řídí obecně NOZ, konkrétněji poté ZOK.

§ 250 odst. 1 ZOK přesně určuje, že „*k založení společnosti se vyžaduje přijetí stanov. Ten, kdo přijal stanov a podílil se na úpisu akcií, je zakladatel*“.

Stanovy mohou obsahovat různé náležitosti. Hejda (2014) je rozděluje do několika kategorií:

- Obligatorní náležitosti – takové, které jsou podstatné po celou dobu existence společnosti, ale po vzniku a. s. a splnění vkladové povinnosti je možné je ze stanov vypustit (např. údaje o plnění vkladových povinností).

- Podmíněné obligatorní náležitosti – stanou se povinnými pouze v případech, kdy budou splněny zákonem stanovené podmínky. Může se jednat např. o práva a povinnosti spojené se zvláštním druhem akcií, pokud stanoví takový druh výslovně definují.
- Fakultativní náležitosti – takové, které zákon výslovně nezakazuje, ale zároveň je ani výslovně nedefinuje (Hejda, 2014).

Náležitosti, které musejí stanovy obsahovat po celou dobu existence a. s., jsou následující:

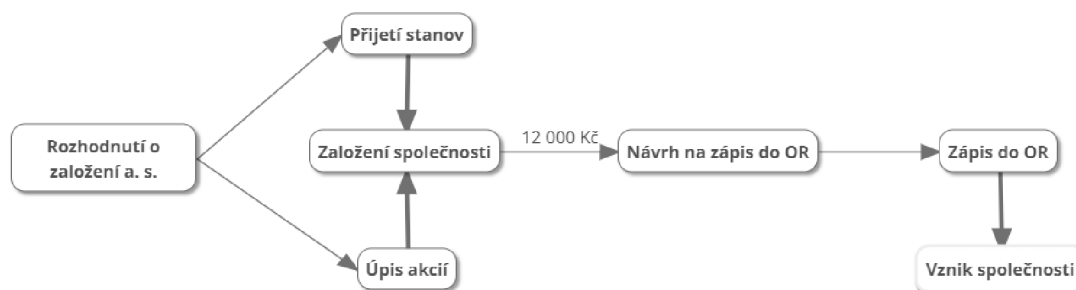
- obchodní firmu a předmět podnikání nebo činnosti,
- výši základního kapitálu,
- počet akcií, jejich jmenovitou hodnotu, formu, zda jsou listinné nebo zaknihované, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií, popřípadě údaj, zda jsou listinné akcie imobilizovány,
- mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených,
- počet hlasů spojených s jednou akcií, celkový počet hlasů ve společnosti a způsob hlasování na valné hromadě; mají-li být vydány akcie o různé jmenovité hodnotě, obsahují stanovy počet hlasů vztahujících se k výši jmenovité hodnoty akcií a mají-li být vydány akcie bez hlasovacího práva, obsahují stanovy i počet hlasů spojených s jednou akcií pro případ, že vlastník této akcie může hlasovat na valné hromadě,
- údaj o tom, který ze systémů vnitřní struktury společnosti byl zvolen, a
- jiné údaje, stanoví-li tak zákon (§ 250 odst. 2 ZOK).

§ 253 ZOK odst. 1 poté určuje, že „*založení společnosti je účinné, splatil-li každý zakladatel případné emisní ážio a v souhrnu alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií ve lhůtě určené ve stanovách a na účet banky zřízený správcem vkladu, nejpozději však do okamžiku podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku*“. Je tedy zřejmé, že pokud nebudou splněny dvě základní podmínky – přijetí stanov a úpis akcií – nemůže akciová společnost vzniknout.

Společnost poté – stejně jako s. r. o. – vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku. Položka 11 zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích stanovuje, že při prvním zápisu akciové společnosti do veřejného rejstříku je nutno uhradit poplatek 12 000 Kč ve formě kolků.

Pro lepší přehlednost autor vytvořil schéma, které přehledně ukazuje, jakým způsobem se společnost zakládá a vzniká.

Schéma 5 - Zjednodušený proces založení a. s.

Zpracování: vlastní

6.3 Základní kapitál a vklady

Základní kapitál akciové společnosti je rozvržen na určitý počet akcií. ZOK určuje, že minimální výše základního kapitálu je ve výši 2 000 000 Kč, nebo 80 000 EUR – v případě, že společnost vede účetnictví v eurech (podle zvláštního zákona) (Zákon o obchodních korporacích).

Vklady mohou být peněžité i nepeněžité, tedy peněžní prostředky v případě peněžitého vkladu nebo penězi ocenitelné hodnoty u nepeněžitého vkladu. Nejběžnější formou vkladu u akciové společnosti znázorňuje jmenovitá hodnota akcie. Tou lze chápat takovou hodnotu, která je přesně určena v době emise akcie a je konstantní – oproti hodnotě skutečné, která vykazuje volatilitu v závislosti na poptávce po dané akci. Účetní výkazy společnosti poté mohou vykazovat účetní hodnotu akcie, která slouží jako základ pro výpočet tržní hodnoty akcie. Akcie společnost vydává za emisní kurz. Je důležité, že emisní kurz nesmí být nižší, než je jmenovitá hodnota akcie. Pokud je naopak vyšší, pak je rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcie označován jako emisní ážio (Hejda, 2014).

Nepeněžité vklady mohou být hmotné a nehmotné – jako hmotný vklad se označují všechny movité a nemovité věci, jako nehmotný označujeme např. ocenitelná práva (Hejda, 2014).

§ 251 odst. 1 ZOK říká, že „cena nepeněžitého vkladu se určí na základě posudku zpracovaného znalcem podle jiného právního předpisu, nesmí však být vyšší, než kolik

činí částka určená znalcem“. Znalec, jenž ocenění provede, je vybrán při založení zakladateli, případně představenstvem, resp. správní radou. Posudek, který znalec vypracovává, se ukládá do sbírky listin ve veřejném rejstříku a obsahuje nejméně tyto náležitosti:

- Popis vkladu,
- způsob ocenění,
- částku, na kterou se předmět vkladu oceňuje (Zákon o obchodních korporacích).

6.4 Akcie

„Akcíe je cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž je spojeno právo akcionáře jako společníka podílet se podle tohoto zákona a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku nebo na likvidačním zůstatku při jejím zrušení s likvidací“ (§ 256 odst. 1 ZOK).

Obecně vzato akcie představují nejčastější účastnické cenné papíry. Zhmotňují práva a povinnost každého akcionáře účastnícího se v akciové společnosti. Akcie reálně představují podíl akcionáře ve společnosti (Hejda, 2014).

Podle § 259 odst. 1 ZOK musí akcie obsahovat např.

- Označení, že jde o akcii,
- jednoznačnou identifikaci společnosti,
- jmenovitou hodnotu,
- údaj o formě akcie,
- u akcie na jméno jasnou identifikaci akcionáře.

6.4.1 Listinné akcie

Listinné akcie jsou představovány listinou. Je důležité uvést, že pokud není v textu stanov uvedeno, že jsou vydány zaknihované akcie, pak se má za to, že jsou vydány akcie v této tradiční podobě. Na líci takové akcie jsou uvedeny náležitosti, které jsou popsány výše, na rubu je pak prostor pro převodní rubopisy. Takové akcie je možné vydávat na majitele nebo na jméno. V případě, že jsou akcie vydány na majitele, je nutné podle zákona předat tyto listinné akcie do úschovy, tzn. musejí být vydávány jako imobilizovaný cenný papír (Hejda, 2014).

6.4.2 Zaknihované akcie

V případě zaknihované akcie je samotná fyzická podoba cenného papíru (akcie) nahrazena zápisem evidenci cenných papírů a nelze takovou akcii převést jinak než změnou zápisu v takové evidenci. Podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu má evidence zaknihovaných cenných papírů několik možných podob – centrální evidence cenných papírů; samostatná evidence investičních nástrojů nebo evidence navazující (Hejda, 2014).

Zaknihované akcie mohou být vydány na jméno i na majitele a jsou neomezeně převoditelné (pokud stanovy výslovně neurčí jinak) (Zákon o obchodních korporacích).

6.4.3 Akcie na majitele

Jak podotýká Hejda (2014), akcie na majitele spadají z hlediska své formy do kategorie cenných papírů na doručitele. Proto je důležité věnovat náležitou pozornost právní úpravě obsažené v občanském zákoníku, kde je obsažena úprava takových cenných papírů. Akcii je možné vydat pouze jako zaknihovaný, resp. imobilizovaný cenný papír. § 274 odst. 1 ZOK výslovně říká, že akcie na majitele má neomezenou převoditelnost.

6.4.4 Akcie na jméno

Tyto akcie mohou být vydány jak v listinné, tak v zaknihované podobě. Akcie na jméno představují cenné papíry na řad – podle občanského zákoníku – a proto je nutné věnovat při jejich převodech náležitou pozornost úpravě obsažené právě v NOZ (Hejda, 2014). U akcií na jméno je možné omezit převoditelnost pomocí stanov, nelze ji však zcela vyloučit. Stanovy mohou převoditelnost podmínit souhlasem orgánů společnosti. Převod se poté provádí rubopisem, který musí nabyvatele jednoznačně určit (Zákon o obchodních korporacích).

6.4.5 Kmenové a prioritní akcie

ZOK určuje, že ty akcie, se kterými se pojí stejná práva a povinnosti, tvoří jeden druh. Základní druh akcií, se kterým nejsou spojena zvláštní práva a povinnosti, se označuje jako kmenová akcie.

Hejda (2014, str. 161) definuje základní práva a povinnost spojená s kmenovými akciemi:

- Právo podílu na zisku,
- právo na podíl na likvidačním zůstatku,
- právo účastnit se valné hromady a hlasovat na ní,
- právo podílet se na řízení společnosti atd.

Prioritní akcie je potom taková akcie, se kterou jsou spojena určitá přednostní práva při účasti na vlastních zdrojích společnosti, zejména pak podílu na zisku a likvidačním zůstatku (Zákon o obchodních korporacích).

6.5 Vnitřní uspořádání a. s.

Vnitřním uspořádáním a. s. se zabývá § 396 a násl. ZOK. Zákon definuje, že mohou existovat dva typy vnitřního uspořádání – monistický a dualistický systém. Zároveň je v zákoně řečeno, že pokud dojde k pochybnostem, pak se má za to, že byl zvolen dualistický systém.

Při obou typech uspořádání je nejvyšším orgánem společnosti valná hromada. Prostřednictvím valné hromady realizují akcionáři své právo podílet se na řízení společnosti. Akcionář může být účasten valné hromady osobně nebo v zastoupení (v takovém případě je vyžadována plná moc). Valnou hromadu svolává představenstvo nebo správní rada minimálně jednou za účetní období, ovšem stanovy mohou určit, že bude svolávána častěji. Členové orgánů, které valnou hromadu svolávají, musí být účastni na valné hromadě. Pro usnášeníschopnost valné hromady je zapotřebí, aby byli přítomni akcionáři vlastníci akcie, jejichž jmenovitá hodnota dosahuje nejméně 30 % základního kapitálu. I v tomto případě je možné, aby stanovy určily jinou hranici (Zákon o obchodních korporacích).

Do působnosti valné hromady náleží např.:

- Rozhodování o změně stanov,
- rozhodování o změně výše základního kapitálu,
- volba a odvolání členů představenstva
- volba a odvolání členů dozorčí, resp. správní rady
- rozhodnutí o rozdělení zisku,
- rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací,
- rozhodnutí o přeměně společnosti aj. (§ 421 odst. 2 ZOK).

6.5.1 Dualistický systém

§ 396 odst. 1 ZOK říká, že „*systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje představenstvo a dozorčí rada, je systémem dualistickým*“.

Představenstvo je statutárním orgánem společnosti a přísluší mu obchodní vedení – je obdobou jednatele u s. r. o. Jeho úloha se skládá např. z vedení účetnictví a překládání účetní závěrky valné hromadě nebo zpracování výroční zprávy. Jeho členové jsou voleni

a odvolávání valnou hromadou, ovšem stanovy mohou určit, že bude tato pravomoc svěřena dozorčí radě. Podle zákona má představenstvo 3 členy, jejich funkční období trvá 3 roky, nicméně stanovy nebo smlouva o výkonu funkce mohou určit jinak. Rozhoduje se prostou většinou přítomných členů, ale i v tomto případě může dojít k odchýlení podle stanov, které mohou určit vyšší počet. Obdobně jako pro jednatele platí i pro členy představenstva zákaz konkurence podle § 441 ZOK, který členům představenstva výslovně zakazuje podnikat v předmětu činnosti společnosti, být členem statutárního orgánu jiné společnosti podnikající v obdobném předmětu činnosti nebo nesmí být společníkem jiné obchodní korporace. (Zákon o obchodních korporacích)

Dozorčí rada působí jako kontrolní orgán a dohlíží na činnost společnosti a představenstva. Je povinna kontrolovat účetní a jiné záznamy, které souvisejí s činností společnosti a také přezkoumává účetní závěrku. Ze zákona má dozorčí rada 3 členy s funkčním obdobím 3 roky, nicméně i v tomto případě mohou stanovy určit jiný počet. Pokud se jedná o společnost, která má více než 500 zaměstnanců, pak tito zaměstnanci v pracovním poměru volí jednu třetinu členů dozorčí rady, a proto musí být počet členů dělitelný třemi, jinak členy volí a odvolává valná hromada. Obdobně jako pro členy představenstva platí i pro členy dozorčí rady zákaz konkurence (Zákon o obchodních korporacích).

6.5.2 Monistický systém

Podle § 396 odst. 2 ZOK platí, že „*systém vnitřní struktury společnosti, ve kterém se zřizuje správní rada, je systémem monistickým*“.

V případě tohoto vnitřního uspořádání se za statutární orgán považuje správní rada. Platí pro ni obdobná pravidla jako pro členy představenstva a představenstvo samotné, tj. přísluší jí obchodní vedení společnosti, je statutárním orgánem, zajišťuje řádné vedení účetnictví a další povinnosti s tímto spojené, má 3 členy s funkčním obdobím 3 roků (neurčí-li stanovy jinak). Platí zde i stejný zákaz konkurence a podobná jsou rovněž ustanovení o rozhodování – tedy většinou hlasů přítomných členů, neurčí-li stanovy vyšší počet (Zákon o obchodních korporacích).

6.6 Zrušení a zánik akciové společnosti

Akciová společnost může (stejně jako společnost s ručením omezeným) být zrušena s likvidací nebo bez likvidace. Bez likvidace se společnost ruší při přeměně. O tzv.

dobrovolném zrušení společnosti může rozhodnout valná hromada, která následně jmenuje (a může i odvolávat) likvidátora a společnost vstoupí do likvidace (Hejda, 2014).

O tzv. nedobrovolném zrušení valná hromada nerozhoduje a podmínky pro takové zrušení jsou vyjmenovány zákonem. Jedná se o tyto důvody:

- Pozbyla-li akciová společnost podnikatelská oprávnění,
- po dobu delší než 1 rok není společnost schopna vykonávat svou činnost,
- akciová společnost nemůže vykonávat svou činnost pro nepřekonatelné rozpory mezi akcionáři,
- společnost provozuje takovou činnost, kterou mohou vykonávat pouze osoby fyzické (Hejda, 2014).

Návrh na zrušení akciové společnosti splňující alespoň jeden z těchto 4 bodů podává statutární orgán společnosti, osoba, která na tom má veřejný zájem nebo člen státního zastupitelství.

Po zrušení společnosti dochází k jejímu výmazu z obchodního rejstříku, a právě dnem výmazu dochází k zániku akciové společnosti (Hejda, 2014).

7 Změna právní formy z s. r. o. na a. s.

Podle českého právního řádku je možné, aby každá obchodní společnost změnila svou právní formu na jinou obchodní společnost nebo družstvo, a zároveň družstvo může změnit svou právní formu na obchodní společnost. Při tomto typu přeměny nezaniká původní společnost, ani nevzniká společnost jiná, dochází pouze k úpravě vnitřních poměrů společnosti (Zákon o přeměnách). Šafránek (2019) dále uvádí, že v praxi jsou nejčastější případy, kdy a. s. mění svou formu na s. r. o., dále pak v. o. s. na k. s. a nakonec k. s. na s. r. o.

7.1 Projekt přeměny

§ 14 odst. 1 ZoP přesně určuje, že „*přeměna společnosti nebo družstva se provádí podle písemného projektu přeměny*“. Jedná se o základní právní dokument, kterým se přeměna realizuje, obsahující všechny důležité informace, které se přeměny týkají (povinné údaje viz dále) (Skálová, 2019). Projekt přeměny je právní jednání – jednostranné nebo vícestranné (podle počtu zúčastněných osob) (Šafránek, 2019).⁸ Je-li účastna právnická osoba, pak za jednání odpovídá její statutární orgán (Skálová 2019). Naproti tomu Šafránek (2019) říká, že v praxi se vyhotovením projektu přeměny často zabývá advokát nebo daňový poradce a osoby, které se přeměny účastní, již projekt pouze schvalují, přičemž toto schválení stvrzují svými podpisy.

Dnem vyhotovení projektu přeměny je den, kdy projekt přeměny obsahuje všechny formální i věcné náležitosti. Součástí náležitostí jsou i podpisy zúčastněných osob. Pokud je nutné, aby měl projekt přeměny formu notářského zápisu (podle § 15 odst. 4 ZoP), pak se za den vyhotovení považuje až ten den, kdy projekt formu notářského zápisu nabyt. Vyhotovený projekt se ukládá do sbírky listin obchodního rejstříku (Šafránek, 2019).

Projekt přeměny musí mít formu notářského zápisu pokud:

- Není-li projekt přeměny schválen společníky nebo členy žádné z osob zúčastněných na přeměně, jejich valnými hromadami nebo členskými schůzemi,
- jde-li o projekt přeměny veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti (§ 15 odst. 4 ZoP).

Z uvedeného plyne, že při přeměně s. r. o. nemusí mít projekt přeměny formu notářského zápisu.

⁸ Na fakt, že se jedná o právní jednání upozorňuje i usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 7 Cmo 82/2009

§ 361 ZoP stanovuje povinné náležitosti projektu přeměny, bez kterých je projekt neplatný a nelze přeměnu vůbec uskutečnit. V projektu mohou být samozřejmě uvedeny i další informace, ovšem je třeba mít na zřeteli fakt, že se jedná o veřejně dostupný dokument, a proto není vhodné uvádět citlivé nebo obdobné údaje (Šafránek, 2019).

Povinné náležitosti podle § 361 ZoP písm. a) – j):

- Obchodní firma, sídlo, IČO společnosti nebo družstva před změnou právní formy,
- právní forma, která má být nabyta (např. označením a. s.),
- obchodní firma po změně právní formy,
- den, ke kterému je vyhotoven projekt přeměny,
- společenská smlouva, zakladatelská listina nebo stanovy společnosti nebo družstva po zápisu přeměny do obchodního rejstříku,
- všechny zvláštní výhody, které jsou poskytovány členům statutárního orgánu, dozorčí rady, správní rady a znalci pro ocenění jmění,
- pravidla postupu vypořádání se společníkem, který s přeměnou nesouhlasí a výše částky, jež mu bude vyplacena a způsob jejího určení,
- při změně právní formy a. s. výše náhrady pro vlastníky účastnických cenných papírů nebo zaknihovaných účastnických cenných papírů,
- jména, příjmení, bydliště (nebo firma), sídla a IČO osob, které budou po zápisu změny do obchodního rejstříku členy statutárního orgánu nebo členy dozorčí, resp. správní rady a. s.
- mění-li se právní forma na a. s., pak také počet, druh, forma a jmenovitá hodnota akcií určených pro každého akcionáře, údaje o tom, zda jsou akcie vydané jako zaknihované cenné papíry nebo zda jsou imobilizovány a také údaj o tom, zda nebo kolik míst v dozorčí, resp. správní radě bude obsazeno osobami volenými zaměstnanci (Zákon o přeměnách).

7.2 Zpráva o přeměně

Zprávu o přeměně je povinen vyhotovit statutární orgán každé ze zúčastněných společností, kde objasňuje dopady přeměny na hospodářský a účetní chod společnosti a v neposlední řadě také vysvětluje případně změny v postavení společníků (Šafránek, 2019).

§ 24 odst. 2 ZoP určuje požadované náležitosti zprávy o přeměně:

- Odůvodnění výměnného poměru podílů z právního i ekonomického hlediska,
- objasnění kritéria použitého pro rozdělení podílů v nástupnických společnostech,
- odůvodnění výše případných doplatků,
- objasnění opatření ve prospěch vlastníků jednotlivých druhů cenných papírů, které emitovala osoba účastna na přeměně,
- popis obtíží (pokud nastaly) při oceňování (je vyžadován i případný údaj o tom, že obtíže nenastaly),
- změny v ekonomickém a právním postavením společníků (členů),
- dopady přeměny na věřitele (zejména z pohledu dobytnosti pohledávek) (Zákon o přeměnách).

§ 27 ZoP nepřímo říká, že společnost s ručením omezeným (její jednatel) musí zprávu o přeměně vypracovat (ve standardním případě). Zákon udává naopak případy, kdy se zpráva vypracovávat nemusí. Těmi jsou situace, kdy dochází k přeměně osobní společnosti, kapitálová společnost fúzuje se svým jediným společníkem, všichni společníci s. r. o. jsou jejími jednatelem nebo byl udělen souhlas s nezpracováním všemi společníky. Šafránek (2019) poslední situaci výslovně doporučuje, zejména s ohledem na administrativní náročnost vypracování zprávy o přeměně.

7.3 Schválení přeměny valnou hromadou

Přeměna s. r. o. musí být schválena valnou hromadou společnosti (Zákon o přeměnách). Valná hromada je dle zákona o obchodních korporacích usnášeníschopná, pokud se zúčastní společníci, kteří mají alespoň nadpoloviční většinu všech hlasů (1 Kč vkladu na 1 hlas, jestliže společenská smlouva neurčí jinak). Pro praxi se z důvodu hladkého zajištění přeměny doporučuje, aby na této valné hromadě byli přítomni všichni společníci a všichni s přeměnou souhlasili (Šafránek, 2019).

Podle ZOK musí být termín a obsah valné hromady oznámen nejméně 15 dnů předem (pokud společenská smlouva neurčuje jinak) prostřednictvím pozvánky společníkům. Pozvánka obsahuje vybrané náležitosti – program valné hromady, návrh usnesení a termín konání (Zákon o obchodních korporacích).

Dojde-li ke konání valné hromady, která bude rozhodovat o přeměně společnosti (fúzi nebo rozdělení) je třeba, aby se naplnila informační povinnost vůči společníkům podle §

93 a § 93a ZoP (pro fúzi) a § 285 a § 285a ZoP (pro rozdělení - pokud se společníci této informační povinnosti nevzdají). Podle § 93 ZoP odst. 1 je nutné, aby nejpozději dva týdny před dnem konání valné hromady, která má rozhodnout o schválení fúze, byly společníkům doručeny vybrané dokumenty, např. projekt fúze, účetní závěrky všech zúčastněných společností, společné zprávy o fúzi všech zúčastněných společností nebo také znalecká zpráva o fúzi (obdobně platí pro rozdělení podle § 285) (Šafránek, 2019).

§ 17 odst. 2 ZoP říká, že „*přeměna musí být schválena alespoň třemi čtvrtinami hlasů společníků přítomných na valné hromadě*“. Pokud zakladatelské právní jednání určuje, že pro některá jiná rozhodnutí je potřeba vyšší než tříčtvrtinová většina přítomných, pak se tato většina použije i pro hlasování o přeměně (Zákon o přeměnách).

Z rozhodnutí valné hromady o schválení přeměny se pořizuje notářský zápis, který musí nabýt následující náležitosti:

- Jmenovitě osoby, které hlasovali proti schválení fúze nebo rozdělení,
- jmenovitě osoby, které hlasovali pro schválení přeměny,
- případné vzdání se práv společníků ku vztahu k projednávané přeměně (Šafránek, 2019).

§ 379a ZoP v odstavci 2 upozorňuje na fakt, že pokud se mění právní forma společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost, a existuje společník, který s přeměnou nesouhlasí a ze společnosti vystoupil, pak sama společnost nabývá onen podíl, který měl nabýt právě společník.

7.4 Případy nesouhlasu společníka s přeměnou

Podle § 376 ZoP má společník, který nesouhlasí s přeměnou, právo vystoupit ze společnosti, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy byla přeměna schválena valnou hromadou. Ovšem vystoupení je podmíněno určitými skutečnostmi:

- Společník byl společník s. r. o. ke dni, ke kterému se konala valná hromada rozhodující o změně právní formy a
- společník na této valné hromadě hlasoval proti změně právní formy – což musí být zaznamenáno v notářském zápise o konání valné hromady (Zákon o přeměnách).

Šafránek (2019) navíc doplňuje, že vystoupení společníka ze společnosti se oznamuje písemně s úředně ověřeným podpisem a výše uvedené platí pouze pro situace, kdy se o změně právní formy rozhoduje na valné hromadě a nikoli mimo ni. § 378 odst. 2 určuje, že „*vystoupení nelze odvolat*“ a v dalším odstavci dodává, že účast společníka zanikne ke dni, ke kterému se daná změna právní formy zapíše do veřejného seznamu (v tomto případě obchodního rejstříku).

§ 36 ZOK obecně upravuje pravidla o vypořádacích podílech, ovšem v případě změny právní formy z s. r. o. na a. s. se užije ustanovení § 379 ZoP. V zákoně je řečeno, že „*Výše vypořádacího podílu společníka, jenž ze společnosti s ručením omezeným vystoupil podle tohoto zákona, se stanoví na základě údajů z konečné, řádné, mimořádné nebo mezitímní účetní závěrky sestavené ke dni předcházejícímu den zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku, nestanoví-li společenská smlouva jinak*“ (§ 379 odst. 1 ZoP). Zákon o přeměnách též určuje splatnost vypořádacího podílu, která nastává ke dni zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku.

Společník smí svůj souhlas s přeměnou vyjádřit i dodatečně, jak umožňuje § 18 odst. 1 ZoP. Podmínkou je, aby tento dodatečný souhlas byl ve formě notářského zápisu, jehož přílohou musí být projekt přeměny. Dodatečný souhlas musí být společnosti doručen do 1 měsíce od dne, kdy se konala valná hromada. Povinností jednatele jako statutárního orgánu je následně oznámit přijetí souhlasu, a to do 15 dnů od přijetí (Šafránek, 2019).

Obdobně může společník vyjádřit i dodatečný nesouhlas. V praxi lze ustanovení § 18 odst. 3 ZoP využít k tomu, aby společník jednoduše zabránil procesu již schválené přeměny, což lze považovat za nepřipustné jednání (Šafránek, 2019). Podle § 19 odst. 2 má společník právo vystoupit ze společnosti, pokud nesouhlasí s přeměnou a musí tuto nevěli společnosti písemně oznámit (při jednání mimo valnou hromadu). Ovšem v § 18 odst. 3 ZoP je přímý odkaz na § 19 odst. 2, ve kterém se uvádí, že toto ustanovení se užije obdobně, pokud bude jeho nesouhlas zpětně oznámen ve stanovené lhůtě. Je přípustné, aby součástí vyjádření nesouhlasu bylo i vystoupení ze společnosti. V praxi může nastat situace, kdy bude přeměna valnou hromadou schválena, nicméně společník, který hlasoval mimo valnou hromadu, může změnit názor a na základě oznámení o rozhodnutí valné hromady o schválení přeměny může do 30 dnů vyjádřit svůj nesouhlas, čímž lze zablokovat celou přeměnu (Zákon o přeměnách).

7.5 Účetní závěrka a její audit

Účetní závěrkou se podle zákona o účetnictví rozumí soubor výkazů, které tvoří nedílný celek. Mezi výkazy patří rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přílohy. Též je určeno, že pokud závěrku sestavuje obchodní společnost, pak je její nedílnou součástí přehled o změnách vlastního kapitálu a přehled o peněžních tocích (výkaz cash flow). Účetní závěrka je sestavena buď v plném nebo ve zjednodušeném rozsahu, přičemž akciová společnost má vždy povinnost ji sestavit v plném rozsahu (Zákon o účetnictví).

§ 365 ZoP odst. 1 stanovuje, že „*společnost nebo družstvo je povinno sestavit ke dni, k němuž byl vyhotoven projekt změny právní formy, mezitímní účetní závěrku*“. Zároveň je podotčeno, že pokud bude den vyhotovení projektu dnem rozvahovým, pak se nesestavuje mezitímní účetní závěrka (jednalo by se o řádnou účetní závěrku). Šafránek (2019) jednoznačně doporučuje nastavení vyhotovení projektu přeměny k rozvahovému dni, aby bylo možné sestavit standardní řádnou účetní závěrku.

Mezitímní účetní závěrka je upravena zákonem o účetnictví (zákon č. 563/1991 Sb.) a při přeměně slouží zejména jako podklad pro informace všem zúčastněným společnostem, zda nedošlo u ostatních k výrazné změně hodnoty jmění. Zároveň slouží jako důležitý podklad pro ocenění. Též je stanoveno, že mezitímní účetní závěrka se vyhotovuje pouze v situacích, kdy uplynulo více jak 6 měsíců od poslední účetní závěrky (řádné, mimořádné či mezitímní) (Skálová, 2019). Zákon vymezuje i situaci, kdy může tato účetní závěrka zastavit proces změny právní formy. Změna totiž není přípustná ve chvíli, kdy má vlastní kapitál (ke dni vyhotovení projektu přeměny) nižší hodnotu než základní kapitál, který má společnost mít podle projektu přeměny. Situaci lze vyřešit i tak, aby změna proběhla, pokud projekt změny právní formy obsahuje závazek společníků (resp. členů) k příplatku mimo základní kapitál (Zákon o přeměnách).

Konečná účetní závěrka se sestavuje k tomu dni, který předchází dni zápisu změny právní formy do obchodního rejstříku. Její obsah je téměř totožný s řádnou účetní závěrkou a je sestavována všemi zúčastněnými společnostmi. Velice dobře slouží jako podklad pro ocenění jmění na reálnou hodnotu (Skálová, 2019). § 366 ZoP navíc říká, že účetní závěrku musí povinně sestavit pouze v. o. s. a společnosti a družstva, které ke dni, jenž předchází zápisu změny, podávají daňová přiznání.

„Při změně právní formy na akciovou společnost, společnost s ručením omezeným nebo družstvo musí být konečná nebo mezitimní účetní závěrka uvedená v odstavci 1 ověřena auditorem“ (§ 366 odst. 2 ZoP).

Obecná povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem platí pro velké a střední účetní jednotky. Pro malé účetní jednotky jsou v obecném měřítku vymezena kritéria, která určují, zda je účetní jednotka auditovanou účetní jednotkou. Posuzují se následující kritéria:

- Úhrnná výše aktiv nepřekračuje 40 000 000 Kč,
- úhrnná výše ročního čistého obratu nepřekračuje 80 000 000 Kč,
- průměrný přepočtený stav zaměstnanců není vyšší než 50 (Zákon o účetnictví).

V případě, že se jedná o akciovou společnost nebo svěřenský fond postačuje, aby bylo překročeno 1 kritérium, v případě ostatních právních forem musí být překročena vždy nejméně 2 kritéria (Zákon o účetnictví). Je tedy ale zřejmé, že v případě změny s. r. o. na a. s. je povinnost ověření jasně dána a kritéria nejsou sledována.

7.6 Ocenění jmění a znalecký posudek

Skálová (2019) upozorňuje, že jmění je pojem upravený občanským zákoníkem. Podle § 455 NOZ je jmění osoby tvořeno souhrnem majetku a jejích dluhů, přičemž majetek je souhrn všeho, co osobě patří. (Občanský zákoník)

Podle zákona o přeměnách musí dojít k ocenění jmění společnosti znalcem, pokud dochází ke změně právní formy na akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným. Ocenění se provádí ke dni, k němuž se vyhotovuje projekt změny. Posudek znalce musí obsahovat podle § 367 obdobné údaje těm, které jsou vyjmenovány v § 75 odst. 1 písm. a) – c) a dále doplňuje některé vybrané náležitosti.

Znalecký posudek obsahuje:

- Popis jmění společnosti,
- použité způsoby ocenění,
- částku, na kterou je jmění oceněno,
- zda ocenění odpovídá alespoň výši základního kapitálu podle projektu změny právní formy (základní kapitál nemůže mít vyšší hodnotu) (Zákon o přeměnách).

Šafránek (2019) objasňuje, proč je povinnost tohoto ocenění v případě, že je výslednou právní formou a. s. nebo s. r. o. – zmíněné právní formy vytvářejí určitý základní kapitál, a je nutné zjistit, zda je opravdu krytí reálnou hodnotou aktiv.

Nyní následuje stručný přehled oceňovacích metod, přičemž jedna výnosová metoda bude vybrána a popsána důkladněji.

7.6.1 Výnosové metody – metoda diskontovaného CF entity

Mezi základní výnosové metody lze zařadit metodu diskontovaného cash flow, metodu kapitalizovaných čistých výnosů, metodu ekonomické přidané hodnoty (EVA) a kombinované metody. Skálová (2019) tyto metody charakterizuje jako metody, které kvantifikují prospěch pro majitele. Je nutné v těchto metodách budoucí toky úročit na současnou hodnotu zvolenou diskontní sazbou.

Základní metodou je zde metoda diskontovaného cash flow entity, proto jí je věnována hlubší pozornost.

Mařík (2018) stanovuje základní postup, kterým se ocenění provádí:

- 1) Sběr vstupních dat – za podnik, za trh, konkurenci, dodavatele apod.
- 2) Strategická analýza – vnitřní potenciál podniku, analýza trhu a konkurenční síly
- 3) Analýza finančního zdraví podniku – analýza účetních výkazů, poměrových ukazatelů, ukazatelů odvozených z kapitálového trhu
- 4) Rozdělení aktiv na provozně potřebná a nepotřebná, včetně výpočtu korigovaného hospodářského výsledku
- 5) Analýza prognózy generátorů hodnoty – tržby, marže, pracovní kapitál, investice
- 6) Sestavení finančního plánu
- 7) Vlastní výpočet

Výpočet se skládá z několika částí. Mezi ty se řadí korigovaný hospodářský výsledek (po úpravách a vymezení provozně potřebných aktiv), odpisy a netto investice (v případě brutto investic nepatří do výpočtu odpisy), změny čistého pracovního kapitálu a daňové efekty. Navíc je definován nový pojem „pokračující hodnota“. V praxi se pro ni nejběžněji využívá dvoufázová metoda, kdy oceňovatel rozdělí životnost podniku na 2 fáze, přičemž v 1. fázi je schopen plánovat peněžní toky, ve 2. fázi již není schopen prognózu uskutečnit, ačkoliv tato fáze může teoreticky vést až do nekonečna. *„Pokračující hodnotou tedy rozumíme současnou hodnotu očekávaných peněžních toků od konce první fáze až do nekonečna“* (Mařík, 2018, s. 207).

Pro přepočítání pokračující hodnoty na současnou hodnotu je zapotřebí stanovení diskontní sazby. Pro metodu CDF entity se diskontní sazba stanovuje ve výši průměrných vážených nákladů na kapitál (WACC) (Mařík, 2018).

Rovnice 1 – Výpočet WACC

$$WACC = n_{CK} * (1 - d) * \frac{CK}{K} + n_{VK} * \frac{VK}{K}$$

Zdroj: Mařík (2018, s. 243), zpracování: vlastní

kde: n_{CK} = náklady na cizí kapitál,

d = sazba daně z příjmu,

CK = tržní hodnota úročeného cizího kapitálu,

n_{VK} = náklady na vlastní kapitál,

VK = tržní hodnota vlastního kapitálu,

K = celková tržní hodnota kapitálu.

Pro realizaci výpočtu je nutné stanovit cílovou strukturu kapitálu, dále stanovit náklady na cizí kapitál (např. pomocí ratingu) a náklady na vlastní kapitál (obvykle použitím modelu CAPM pomocí dat z kapitálových trhů). Následně dojde k přepočtu budoucích toků na současné hodnoty a výpočet lze již realizovat (Mařík, 2018).

7.6.2 Komparativní metody

Skálová (2019) metody označuje jako často nejlepší způsob, jelikož jsou založeny přímo na vstupech z trhu. Zároveň ale upozorněno na některé nedostatky metod, jako např. nemožnost zjistit informace o tom, jak jsou určeny ceny na trhu nebo nemožnost porovnání oceňovaného aktiva s aktivem jiným, které je obchodováno.

Mařík (2018) definuje základní metody, kterými jsou:

- Přímé ocenění z dat kapitálového trhu,
- metoda srovnatelných podniků,
- metoda srovnatelných transakcí,
- metoda odvětvových násobitelů.

7.6.3 Nákladové metody

Skálová (2019) metody pro účely ocenění během přeměny obecně příliš nedoporučuje. Tyto postupy říkají, jaká částka by byla potřeba, aby podniky mohly pořídit aktivum se stejnými vlastnostmi. Jelikož se jedná o metody, které jsou méně náročné na data z trhu, může nastat situace, kdy nemá firma právě z trhu dostatek informací, a proto je v takové chvíli vhodné nákladové metody využít.

7.7 Možnosti přeměn korporací v SRN

Podle německých právních předpisů⁹ lze přeměnu právnické osoby se sídlem v Německu provést 4 způsoby – fúzí, rozdělení, převodem jmění a změnou právní formy. Uvedená úprava je téměř identická s úpravou podle českého právního řádu. Německý zákon má ovšem poměrně širší působnost, co se týká změny právní formy.

Podle § 191 odst. 1 tohoto zákona se změna právní formy může týkat partnerství, korporací, registrovaných družstev, sdružení se způsobilostí k právním úkonům, vzájemných společností a institucí veřejného práva. Dále je v odst. 2 specifikováno, že formou nové právní formy může být občanskoprávní společnost, korporace (obchodní společnost), partnerství a družstvo.

Obdobně, jako podle českého práva, se i podle práva německého vypracovává projekt přeměny. Zároveň předpis stanovuje, že rozhodnutí o přeměně může být přijato pouze valnou hromadou, resp. se souhlasem většiny společníků. V případě, že se společník na valnou hromadu nedostaví, je vyžadováno, aby jeho hlas byl notářsky ověřený.

Podle § 194 musí projekt přeměny obsahovat alespoň:

- novou právní formu,
- obchodní firmu nově vzniklé společnosti,
- účast stávajících společníků ve společnosti nové, pokud se nevzdají svých podílů,
- počet, povaha a rozsah akcií, resp. podílů
- práva spojená s jednotlivými druhy (resp. povahou) akcií,
- nabídku odstupného pro společníky nebo akcionáře, kteří se vzdají svých podílů, a
- důsledky změny právní formy pro zaměstnance.

⁹ Obdobně jako v ČR existuje i v SRN zákon o přeměnách

V obecné části zákon upravuje i další podmínky, jako je např. žaloba proti rozhodnutí o přeměně (vč. termínů,) ochrana věřitelů, ochrana práv společníků apod. V části, jenž řeší problematiku změny právní formy korporace na jinou právní formu korporace, je pak v § 238 stanoveno, že problematika valné hromady se řeší podle § 230 a § 231, přičemž jsou stanovena téměř obdobná pravidla, která platí i v České republice – např. oznámení o předmětu hlasování, nahlédnutí do projektu přeměny apod. Rovněž zákon stanovuje, že pro přijetí projektu přeměny je zapotřebí minimálně $\frac{3}{4}$ hlasů. § 240 odst. 2 dodává informaci, že při hlasování o přeměně s. r. o. nebo a. s. je zapotřebí 100 % hlasů společníků, resp. akcionářů. § 243 odst. 2 pak nezapomíná na fakt, že v případě takového přeměny je zapotřebí (zpravidla) zvýšení základního kapitálu – proto je v paragrafu zakotven odkaz na jiné právní předpisy, které základní kapitál upravují. Zákon také stanovuje, že rozhodnutí o přeměně musí být podepsáno všemi společníky (Umwandlungsgesetz).

8 Praktická část práce

8.1 Metodika práce a pracovní hypotézy

Praktická část práce je rozdělena na několik skupin. Těžištěm, a zároveň první částí, je průzkum pomocí dotazníkového šetření, které bylo provedeno napříč trhem u různých společností (z hlediska velikosti, obratu, geografického umístění apod.). Jediným kritériem selekce byl fakt, že výsledkem přeměny byla právní forma akciové společnosti. Respondenti byli oslovováni pomocí e-mailu. Samotnému zaslání ale předcházelo studium Sbírký listin OR, zda daný podnik vůbec splňuje kritéria pro hodnocení – zda prošel přeměnou a zda byla účastna a.s. Dále byl proveden rozbor strukturovaného rozhovoru na téma přeměny společnosti. Další částí práce je statistický rozbor vybraných ukazatelů a praktická část práce je zakončena vyhodnocením hypotéz.

Cílem dotazníkového šetření bylo získat informace od akcionářů, kteří byli v době přeměny společnosti již ve funkci. Jedná se o relevantní data z pohledu objektivit tak subjektivit, jelikož většina otázek, na které existuje jasná odpověď, měla doplňující otázku, v níž se mohl respondent k dané věci sám vyjádřit.

Pomocí řízeného rozhovoru bylo možné analyzovat celý proces přeměny s. r. o. na a. s., neboť respondent dokáže lépe specifikovat své myšlenky během rozhovoru než u dotazníkového šetření. Rozhovor byl uskutečněn formou volné diskuse s akcionářem a členem představenstva společnosti, která si přála zůstat v anonymitě.

Na základě všech dostupných dat poté došlo ke statistické analýze, kdy byly zpracovány základní popisné statistiky. Cílem celé části bylo zjistit, zda vypočítané hodnoty některé z popisných statistik statisticky odpovídají. (hodnoty základních kapitálů a upsaných akcií byly zaslány spolu s dotazníkem jako doplňující informace). Pro tyto dvě veličiny budou stanoveny průměrné hodnoty, mediány, směrodatné odchylky a rozptyly a pomocí statistického testu bude statisticky prokázána (či neprokázána) statistická platnost některého ze zjištěných údajů. Také byl vypočítán korelační koeficient pro prokázání, resp. neprokázání statistické závislosti mezi základními kapitály a emitovanými akciemi. Autor upozorňuje, že bude uvažován předpoklad platnosti centrální limitní věty ve všech případech.

K této statistické analýze bude využito následujících vzorců:

Rovnice 2 – Výpočet aritmetického průměru

$$\bar{X} = \frac{1}{n} * \sum_{k=1}^n x_k$$

kde: X je argument funkce nabývající hodnot x_1, x_2, \dots, x_n ,
 n je rozsah statistického souboru 1 ... n ,
 $\sum_{k=1}^n x_k$ je suma hodnot x_1, x_2, \dots, x_n pro n od 1 ... n .

Zdroj: Mrkvička, T. & Petrášková V, 2016, s. 13

Rovnice 3 – Výpočet hodnoty mediánu

$$\tilde{x} = X\left(\left[\frac{n}{2}\right]+1\right)$$

kde: X je argument funkce nabývající hodnot x_1, x_2, \dots, x_n ,
 n je rozsah statistického souboru 1 ... n .

Zdroj: Mrkvička, T. & Petrášková V, 2016, s. 14

Rovnice 4 – Výpočet hodnoty směrodatné odchylky

$$\sqrt{s^2} = \sqrt{\frac{1}{n} * \sum_{k=1}^n (x_k - \bar{X})^2}$$

kde: \bar{X} je aritmetický průměr,
 n je rozsah statistického souboru 1 ... n ,
 $\sum_{k=1}^n x_k$ je suma hodnot x_1, x_2, \dots, x_n pro n od 1 ... n .

Zdroj: Mrkvička, T. & Petrášková V, 2016, s. 16

Rovnice 5 – Výpočet hodnoty rozptylu

$$s^2 = \frac{1}{n} * \sum_{k=1}^n (x_k - \bar{X})^2$$

kde: \bar{X} je aritmetický průměr,
 n je rozsah statistického souboru 1 ... n ,
 $\sum_{k=1}^n x_k$ je suma hodnot x_1, x_2, \dots, x_n pro n od 1 ... n .

Zdroj: Mrkvička, T. & Petrášková V, 2016, s. 16

Pro další potřebné výpočty byly využity softwary Microsoft Excel a statistické prostředí R. Bylo použito těchto funkcí:

- Korelační koeficient pomocí funkce CORREL,
- Shapirův-Wilkův test pro ověření normality dat,
- qq graf pro grafické zobrazení dat,
- statistický test vybraný na základě zjištěné normality vzorku dat – bude se jednat o jednostranný test v případě normality nebo o znaménkový test, pokud bude normalita dat vyvrácena.

Praktická část pracuje s následujícími hypotézami:

1. Primárním důvodem přeměny byla potřeba získání nových zdrojů pro rozšíření podnikání.
2. Přeměna proběhla bez větších problémů a se souhlasem většiny společníků.
3. Vzniklá a. s. preferovala dualistický systém vnitřního uspořádání před systémem monistickým.
4. Byly vydány spíše listinné akcie.
5. Byl vydán i jiný druh akcií než akcie kmenové.
6. Nejčastěji použitou oceňovací metodou byla metoda:
 - a) Výnosová
 - b) Nákladová
 - c) Porovnávací
 - d) Tržní
7. Právní úprava je dle názoru osob zúčastněných přeměny optimální, dostačující a srozumitelná.

8.2 Dotazníkové šetření

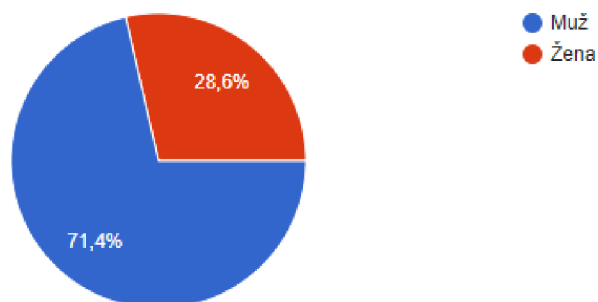
První částí je, jak již bylo zmíněno, dotazníkové šetření. Bylo zachyceno 35 odpovědí akcionářů nebo členů představenstev akciových společností. Návratnost dotazníků činila přibližně 10 %. Na úvod respondenti odpověděli na několik identifikačních otázek (aby bylo zajištěno dostatečně pestré spektrum vzorků), které byly následovány otázkami týkajícími se dané problematiky. Některé otázky byly vytvořeny jako otevřené, kde mohl každý respondent vyplnit krátký komentář, ovšem tyto otázky nebyly povinné, vyjma otázek týkajících se výše jmenovité hodnoty akcií a důvodů přeměny.

Celkem dotazník čítal 15 otázek a zde je nabídnut krátký přehled odpovědí na každou z otázek doplněný o krátké hodnocení.

8.2.1 Otázka č. 1

Pohlaví respondentů

Graf 3 – Otázka č. 1 (vlastní zdroj autora)

Ve vzorku je zastoupeno 10 žen a 25 mužů. Lze říci, že z pohledu pohlaví se nejedná o žádnou dominanci.

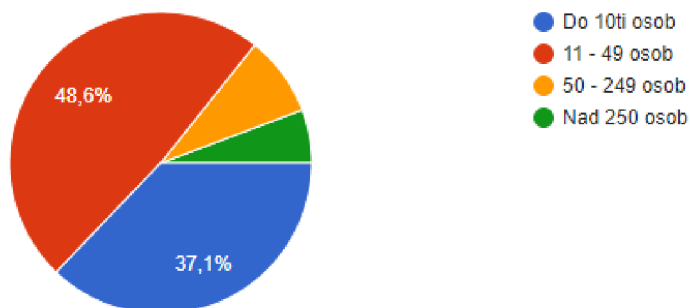
8.2.2 Otázka č. 2

Počet zaměstnanců společnosti

Tabulka 2 – Otázka č. 2 (vlastní zdroj autora)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Méně než 10	13	37,1 %
11 – 49	17	48,6 %
50 – 249	3	8,6 %
250 a více	2	5,7 %

Graf 4 – Otázka č. 2 (vlastní zdroj autora)

Z grafu je zřejmé, že drtivá většina odpovídajících je z prostředí SME – malého a středního podnikání. Nabízené odpovědi respektovali dělení podniků na mikro, malé, střední a velké. Ze všech 35 respondentů pouze 2 zastupují oblast podniků velkých. Zde

vzniká otázka, zda ti z dotazovaných, kteří reprezentují mikro podniky, mají větší a globálnější přehled o právních normách a konkrétních postupech nebo využili služeb právníků či spřízněných osob.

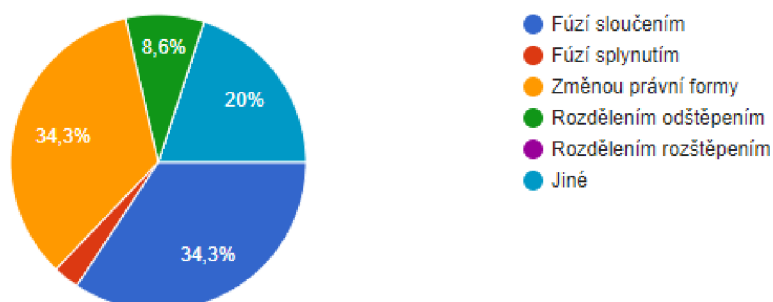
8.2.3 Otázka č. 3

Forma přeměny společnosti

Tabulka 3 – Otázka č. 3 (vlastní zdroj autora)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Fúze sloučením	12	34,3 %
Fúze splynutím	1	2,9 %
Změna právní formy	12	34,3 %
Rozdělení odštěpením	3	8,6 %
Rozdělení rozštěpením	0	0 %
Jiné	7	20 %

Graf 5 – Otázka č. 3 (vlastní zdroj autora)

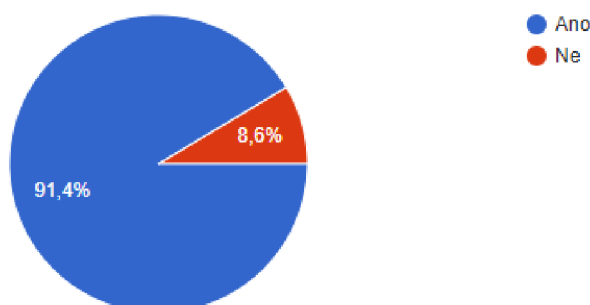

Otázka č. 3 ukázala mnohá fakta. Prvním z nich je nepochybně to, že v daném vzorku není žádné zastoupení rozdělení rozštěpením. Zároveň je možné vidět, že příliš častá není ani fúze splynutím, ani rozdělení odštěpením. Mnohem častější je varianta „jiné“, která je ve všech případech zastoupena formou rozdělení odštěpením sloučením (což byla dodatečná informace, kterou si autor od daných respondentů vyžádal). Nejběžnější je fúze sloučením a změna právní formy. I z dřívějších průzkumů trhu vždy vyplývalo, že zmíněné dvě přeměny jsou jednoznačně nejpreferovanější, a jinak tomu není ani v tomto vzorku. Jinými slovy, pokud by se převedl tento vzorek na globální měřítko, téměř 70 % přeměn je realizováno buď fúzí sloučením nebo změnou právní formy.)

8.2.4 Otázka č. 4

Byl s přeměnou vysloven souhlas většiny společníků?

Graf 6 – Otázka č. 4 (vlastní zdroj autora)

Klíčovou otázkou byla otázka č. 4. Dotaz směřoval na to, zda se při přeměně vyskytly závažné problémy nebo zda společníci s přeměnou vyslovili nesouhlas. Pouze v minimálním množství případů (konkrétně třech) došlo k přiznání určitých komplikací. Z průzkumu vyplývá, že pokud dojde k některému typu přeměny, pak většinou neprobíhají s výraznými problémy a společníci vyslovují souhlas s jejím provedením.

8.2.5 Otázka č. 5

Popis problémů, které přeměnu provázely (dobrovolná otázka)

K této otázce byly získány 4 odpovědi (byť v předchozí otázce byly identifikovány pouze 3 případy). V následující tabulce je uveden jejich přehled.

Tabulka 4 – Otázka č. 5 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Znění odpovědi
1	Nebyl důvod nesouhlasit, jsem jediná společnice. Pokud bych nesouhlasila, přeměna by neproběhla.
2	Důvodem přeměny byly negativní postoje jednoho z vlastníků k dalšímu směřování firmy, proto došlo k odštěpení. Naše společnost je ale majoritním vlastníkem nově vzniklé, kde je druhým akcionářem právě odchozí společník.
3	Jeden ze 3 společníků bývalé s.r.o. nesouhlasil s převedením na a.s. a hlasoval proti na valné hromadě, navíc si neumíte představit tu byrokracii.

4	Naše společnost v roce 2001 provedla odštěpení jednoho ze svých oddělení. V roce 2017 se ovšem tato společnost dostala do téměř neřešitelných finančních obtíží, proto bylo rozhodnuto o opětovném sloučení, ovšem druhá společnice s tímto nesouhlasila z ekonomických důvodů a ze společnosti vystoupila.
---	---

Ze získaných odpovědí je možné vyvodit několik závěrů. Odpověď č. 1 byla svou tematikou vyslovena pouze jednou, nicméně ve vzorku se tato situace vyskytla vícekrát. Situací, kdy zastupuje společnosti pouze jeden člen valné hromady, je zajisté vícero. Podle odpovědi 2, resp. 3 lze usuzovat, že osobní spory vzniklé v rámci řízení podniku mohou krajně vést až do situace, kdy se část podniku odtrhne. To ovšem vyžaduje i souhlas ostatních společníků. Odpověď č. 4 nabízí další pohled na danou problematiku, a sice takový, že ekonomické problémy „dceřiné“ nebo „ovládané“ společnosti mohou také vést do situace, kdy je tato společnost pohlcena svou „mateřskou“ nebo „ovládající“ korporací. Za jisté, poslední alternativa se oproti předchozí jeví jako lepší v rámci osobních vztahů, z ekonomického hlediska se jedná o nutnou záchranu.

8.2.6 Otázka č. 6

Jaký byl primární důvod realizace přeměny?

Následující otázka byla jedna z nejdůležitějších v rámci celého dotazníku. Přinesla široké spektrum názorů a odpovědí, z nichž část je uvedena v následující tabulce. Seznam všech odpovědí je uveden v příloze č. 2 této práce.

Tabulka 5 – Otázka č. 6 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Znění odpovědi
1	Existovalo cca 20 spřízněných podniků, které se rozhodly pro sloučení a následnou změnu právní formy na a. s. pro lepší přehlednost a snazší řízení.
2	Jako spousta společností i my máme firmu, která nás ovládá – toto odštěpení se sloučením se dělo za účelem převedení pozemků do majetku ovládající společnosti.
3	Byla sloučena dceřiná a mateřská společnost jen za účelem větší kapitálové síly.

4	Potřeba převedení určitých aktiv a pasiv na další podnik, který s mým společníkem vlastníme.
5	Nehleďte v tom žádnou vědu – pokud chcete dosáhnout na víc peněz a mít víc příjmů, tak musíte mít jednoduše větší jméno.
6	V zásadě pro to nebyl žádný reálný důvod, naše firma rostla, proto jsme chtěli změnit právní formu na tu největší možnou.
7	Usnadnění přechodu na zahraniční trh.
8	Chtěli jsme oddělit dva zdroje našich finančních toků, proto byla založena nová společnost, na kterou přešla celá část jmění související s jedním oborem podnikání.

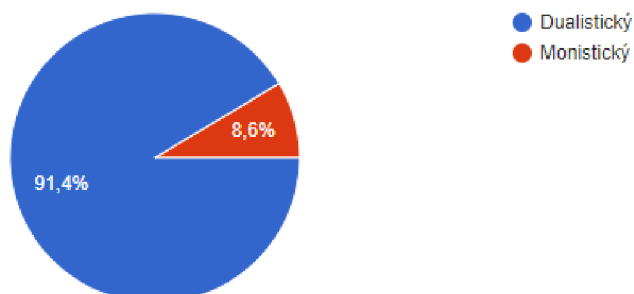
Z uvedeného výběru odpovědí lze vyvodit dva primární důvody realizace přeměn. Prvním z nich je jednoznačně fakt, že určitý podíl korporací na českém trhu má nějakou společnost, která ji ovládá a následně pak dochází k fúzím nebo odštěpení sloučením pro nejrůznější účely. Druhý fakt je ten, že jedna osoba vlastní 2 a více společností, mezi kterými může pomocí odštěpení sloučením převádět aktiva a pasiva, která potřebuje. Podle odpovědí 6, resp. 7 se jednalo o přeměnu formou změny právní formy na a.s., což mělo napomoci relativnímu zviditelnění pro potenciální investory, resp. přechodu na jiné nebo zahraniční trhy. Ze všech získaných odpovědí se dá říci, že pouze 7 ze 35 se týkalo potřeby získat nové zdroje pro další podnikání, ovšem všech těchto 7 odpovědí se týkalo změny právní formy. Ostatní formy přeměn byly nejčastěji vysvětleny tak, že určitá mateřská nebo ovládající společnost potřebovala určitým směrem vést určité majetkové toky.

Závěr z otázky č. 6 je tedy následující – při přeměně právní formy se jedná o potřebu získat nové kapitálové zdroje, při fúzi nebo rozštěpení se jedná o potřeby majetkových toků.

8.2.7 Otázky č. 7 a č. 8 (dobrovolná)

System vnitřního uspořádání nově vzniklé a. s.

Graf 7 – Otázka č. 7 (vlastní zdroj autora)

Faktory rozhodující o volbě vnitřního uspořádání (dobrovolné)

Tabulka 6 – Otázka č. 8 (vlastní zdroj autora)

Odpoověď	Znění odpoovědi
1	Žádné nebyly, jednoduše jsem se držela tradice se systémem, ve kterém figuruje představenstvo.
2	Mateřská společnost už tento systém měla.
3	Jsme velká firma, neumím si představit řízení rozsáhlé akciovky s jiným než dualistickým konceptem.
4	Spíše mě nenapadá žádný faktor, který by hrál pro monistický systém, dualistický se používá víc, navíc dřív žádný monistický ani nebyl. Neměl jsem důvod o něčem takovém vůbec uvažovat.

32 ze 35 podniků se rozhodlo pro dualistický systém vnitřního uspořádání. Určitá část z těchto podniků neměla (na základě otázky č. 8) ani jinou možnost, protože mateřské společnosti zavedly pravidla a jinou strukturu ani neumožňují. Ovšem najdou se i tací, kteří spíše nemají (např. podle odpoovědi 4) vůbec žádný reálný důvod zamýšlet se nad konceptem řízení s valnou hromadou a správní radou. U otázky č. 8 je sice uveden jen krátký výčet odpoovědi (celý seznam je uveden v příloze č. 2), ovšem najdou se i podniky, které přeměnu realizovaly ještě před rokem 2014, a tudíž neměly žádnou jinou možnost než současný dualistický systém.

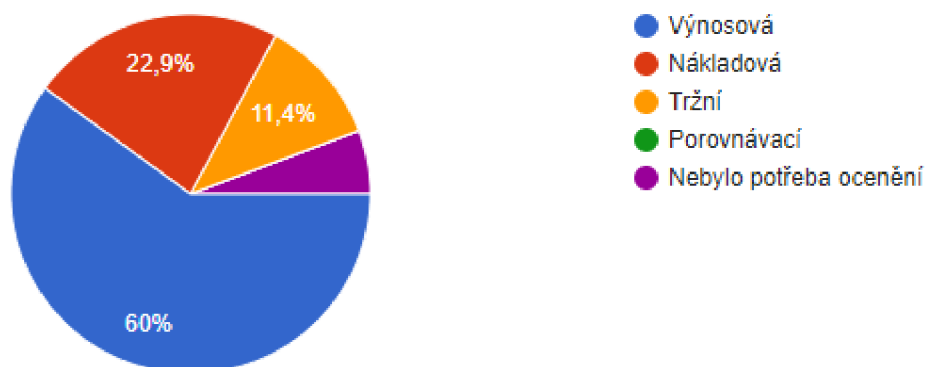
Jako shrnutí této otázky lze považovat 3 možné závěry – nařízení mateřskou nebo ovládající společností, historická tradice konceptu dualistického a založení před rokem

2014. Možná právě proto – že využívání monistického uspořádání je málo četné – došlo k novelizaci ZOK a byla zrušena část zákona definující pojem „správní ředitel“.

8.2.8 Otázka č. 9

Jaká oceňovací metoda byla použita?

Graf 8 – Otázka č. 9 (vlastní zdroj autora)

Tabulka 7 – Otázka č. 9 (vlastní zdroj autora)

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost
Výnosová	21	60 %
Nákladová	8	22,9 %
Tržní	4	11,4 %
Porovnávací	0	0 %
Nebylo potřeba	2	5,7 %

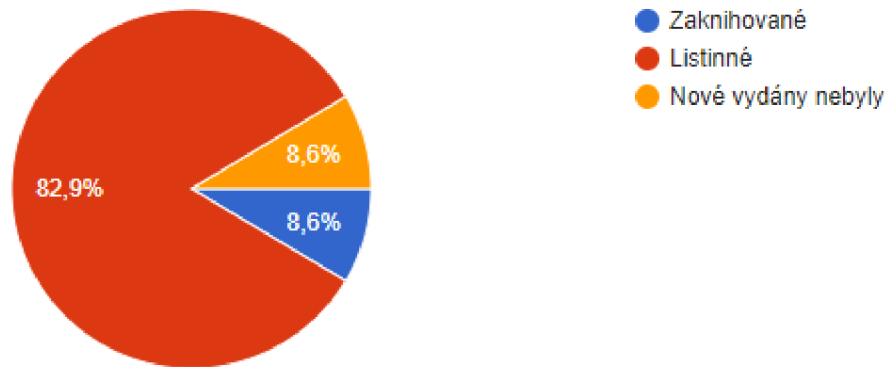
Jednoznačně nejpoužívanějšími oceňovacími metodami jsou na základě získaných dat v situacích přeměny metody výnosové. Byly použity prakticky u všech přeměn, které probíhaly fúzí sloučením a u některých změn právní formy. Většina nákladových ocenění probíhala u podniků, které se rozštěpovaly, stejně tak jako tržní ocenění. Ovšem bylo možné je nalézt i v případě změny právní formy. U menších přeměn, kdy nedocházelo k navýšení základního kapitálu nástupnické společnosti ocenění vůbec neproběhlo – konkrétně tedy ve 2 případech.

Již existující výzkumy na dané téma obecně tvrdí, že výnosové metody ocenění (nejčastěji metoda diskontovaných peněžních toků) jsou zpravidla nejpoužívanější u fúzí a částečně i změn právní formy. Proto lze říci, že získaný vzorek koresponduje s obecnou pravdou.

8.2.9 Otázka č. 10

Forma nově emitovaných akcií

Graf 9 – Otázka č. 10 (vlastní zdroj autora)

Absolutně nejpreferovanější forma akcií je dle získaných dat forma listinná. Tyto akcie byly emitovány ve více než 80 %. Jako hlavní zmíněného tohoto faktu lze považovat možnost převádění akcií. Zatímco u akcie listinné postačuje převod rubopisem, u akcie zaknihované je potřeba změna zápisu v příslušné evidenci. Zaknihované akcie byly vydány ze 35 případů pouze ve 3, a sice u středních a velkých společností. V případě mikro a malých podniků byly vydány výhradně akcie listinné. U 3 případů nebyly nové akcie vydány vůbec. Zde vyvstává určitá nesrovnalost, jelikož v předchozí otázce je uvedeno, že zvýšení základního kapitálu nástupnické a. s. nebylo provedeno pouze ve 2 případech, nikoli ve 3. 1 chybějící případ je v kategorii odpovědi „nové vydány nebyly“ z toho důvodu, že společnost sice vydala akcii, ovšem pouze 1 a bez jmenovité hodnoty. Proto nebyla společnost zařazena do standardního vzorku, ale byla „přeřazena“ do této kategorie.

8.2.10 Otázka č. 11

Byly vydány jen akcie kmenové nebo i akcie jiného druhu?

Výsledek otázky č. 11 byl naprosto jednoznačný. Pouze kmenové akcie byly vydány ve 100 % případů (pokud byly nové akcie vydávány). Je tedy naprosto zřejmé, že v případě přeměny není přílišný prostor pro emitování jiných akcií, se kterými by se pojila různá další práva. Někteří z respondentů do odpovědi uvedlo i doplňující informaci k emisi nových akcií, a sice že emise např. zaměstnaných nebo prioritních akcií proběhla později. V rámci samotné přeměny nikoli. Ve chvíli, kdy přeměna probíhá, se řeší pouze základní práva a povinnosti, tedy právo na podíl na zisku a likvidačním zůstatku, právo účastni a hlasování na valné hromadě nebo právo podílet se na řízení společnosti.

8.2.11 Otázka č. 12

Jmenovitá hodnota nově emitovaných akcií

Nejpreferovanější jmenovitou hodnotou nově emitovaných akcií je hodnota 100 000 Kč. Tato výše se v odpovědích objevila celkem v 5 případech. Velmi častou variantou (4 odpovědi) je jmenovitá hodnota 20 000 Kč, následována (3x) hodnotou 200 000 Kč. Ve 3 případech byla jmenovitá hodnota 0 – jak již bylo objasněno v předchozích otázkách, resp. jejich komentářích.

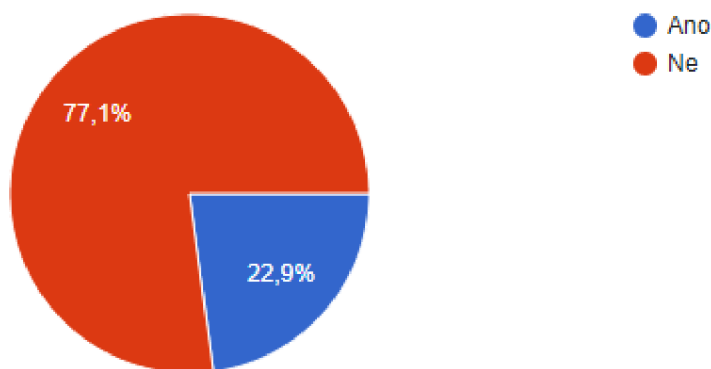
Vyskytly se i, pro tento vzorek, extrémní případy, kdy byla jmenovitá hodnota nově emitovaných akcií 3 000 000 Kč (což byla výrazně nejvyšší hodnota, druhá nejvyšší hodnota byla 1 200 000 Kč) nebo naopak (ve 2 případech) pouze 1 000 Kč/akcie.

Je zřejmé, že rozpětí nominálních hodnot emitovaných akcií je značně široké – Od 1 000 Kč (resp. 0) do 3 000 000 Kč. Největší podíl nominálních hodnot je v rozpětí 100 000 Kč – 200 000 Kč. Detailnější statistická analýza a stanovení průměrné hodnoty nově emitovaných akcií je předmětem další části praktické části práce (kapitola 8.5).

8.2.12 Otázka č. 13

Uvažujete v podniku o další přeměně?

Graf 10 – Otázka č. 13 (vlastní zdroj autora)

Z grafu č. 10 lze vyčíst, že $\frac{3}{4}$ podniků, které již procesem přeměny prošly, již neuvažuje o další přeměně. Informace poukazuje na fakt, že 1 přeměna je pro 75 % podniků (které vůbec nějakou přeměnu realizují) dostačující a další provoz podniku již žádné další změny tohoto charakteru nepotřebuje. V opačném případě – tedy 22,9 % - podniky uvažují o další přeměně nebo ji již absolvovaly. Část otázky, která byla dobrovolná, a sloužila k identifikaci důvodů přípravy další přeměny, odpověděli pouze 3 respondenti. Dva shodně uvedli myšlenku toho, že se jejich podniky značně rozrostly a

plánují fúzi sloučením s jiným podnikem z jejich předmětu podnikání, který je značně menší. Třetí z nich uvedl, že již více přeměn absolvoval, a i přesto plánuje další.

Obecně vzato ale lze tvrdit, že 1 přeměna je pro podnik dostačující a další neplánuje.

8.2.13 Otázky č. 14 a č. 15 (dobrovolná)

Je právní úprava přeměn optimální a dostačující?

Případný komentář (dobrovolný)

Tabulka 8 – Otázka č. 14 (vlastní zdroj autora)

Postoj	Znění odpovědi
pozitivní	Nemám důvod říkat ne.
pozitivní	Myslím, že vše proběhlo rychle a dobře, takže zákon bude zřejmě dobrý.
pozitivní	Zažil jsem dvě fúze, jednou ještě s obchodním zákoníkem a jednu podle zákona o přeměnách a mohu říct, že teď je právo na mnohem vyšší úrovni.
neutrální	Nemohu ani souhlasit ani nesouhlasit.
neutrální	Od realizace přeměny uběhlo již přes 10 let, proto nemohu současnou úpravu hodnotit.
neutrální	To je složitá otázka. Pokud děláte nějakou předem připravenou přeměnu, kdy máte všichni jednu ovládající osobu, tak není moc o čem a zákon na to jde napasovat poměrně jednoduše. Nevím ale, jak je tomu ve složitějších případech.
negativní	Není.
negativní	Nikoli, jelikož jsme dělali další přeměnu v zahraničí a tam to bylo výrazně rychlejší.

Z celkového počtu odpovědí bylo 22 takových, které vyjadřovaly pozitivní postoj k zákonu o přeměnách. 10 odpovědí mělo neutrální charakter a jen 3 odpovědi ukazovaly na vyloženě negativní postoj hodnotitele. Více jak 90 % odpovědí nemá negativní charakter a zákon o přeměnách je vnímán spíše jako dobrý. Většina hodnotitelů reagovala (jak lze vidět v tabulce č. 8 – seznam všech odpovědí je součástí přílohy č. 2) tak, že

během jejich přeměny nebyly zaznamenány výraznější komplikace nebo kolize s právní normou upravující přeměny společností. Otázkou zůstává, nakolik byli samotní respondenti do procesu přeměny zapojeni, jelikož část z nich rovnou odpověděla, že právní důsledky za ně řešily jiné osoby. Lze spíše pouze dovozovat, že zákon je optimální, dostačující a srozumitelný.

V následující tabulce je vidět seznam odpovědí na otázku č. 15, která měla doplňující charakter, byla dobrovolná, a tázaní měli možnost se v ní volně vyjádřit k čemukoli ohledně právní situace v oblasti přeměn. Vyjádřilo se 6 z nich a jejich odpovědi jsou následující (již bez dalšího potřebného komentáře).

Tabulka 9 – Otázka č. 15 (vlastní zdroj autora)

Odpověď	Znění odpovědi
1	EU se po dlouhou dobu v této oblasti chovala málo transparentně.
2	Zažila jsem pouze jedno rozdělení, které proběhlo hladce, takže nevím, zda je zákon jako celek vhodný.
3	Při snaze založit další odštěpenou část v zahraničí jsme narazili na dualitu mezi předpisy EU a daným státem.
4	Příliš pomalý proces.
5	Jelikož obsluhuji i jiný než český trh a přeměny jsem zažil i např. v Rakousku nebo Německu, tak vím, že zákony těchto zemí jsou lépe zpracované.
6	Jak je možné, že není povinné ocenění při úplně každé přeměně.

8.3 Vyhodnocení hypotéz z pohledu dotazníku

Hypotéza 1: Primárním důvodem přeměny byla potřeba získání nových zdrojů pro rozšíření podnikání.

Na tuto hypotézu byla přímo zaměřena otázka č. 6. Na základě vyhodnocení všech odpovědí získaných na tuto otázku bylo zjištěno, že pouze 20 % společností realizovalo přeměnu za tím účelem, aby byly získány nové zdroje pro potenciální rozšíření podnikání nebo předmětu fungování. Spíše převažuje, jako primární důvod přeměny, „nařízené“ sloučení nebo nucené odštěpení.

Když se ale autor zaměřil na strukturu získaných odpovědí, bylo zjištěno, že celých 20 % společností, které primárně přeměnu pro získání zdrojů podstoupilo, ji podstoupilo prostřednictvím změny právní formy. Z tohoto plyne následující závěr – z pohledu dotazníku nelze přímo hypotézu potvrdit, ovšem z pohledu zaměření této práce jako celku ji lze přijmout, jelikož změna právní formy se v 58,3 % případů získaného vzorku realizovala právě za účelem rozšíření podnikání nebo vstupu na nové (resp. zahraniční) trhy. Akciová společnost má totiž větší vyjednávací sílu před potenciálními investory (např. banka), a proto se často s. r. o., které chce expandovat, ale chybí mu peněžní prostředky, k tomuto kroku rozhodne.

Hypotéza 2: Přeměna proběhla bez větších problémů a se souhlasem většiny společníků.

Na základě otázek č. 4 a č. 5 je možné vyhodnotit hypotézu č. 2. Nejprve bude vyhodnocena otázka č. 4. Podle získaných dat se celých 91,4 % přeměn uskutečnilo bez výraznějších a zásadnějších potíží nebo problémů, a navíc k tomu se souhlasem většiny společníků. Je oprávněné se domnívat, že přeměna obchodní společnosti v České republice je sice náročný, ale zvládnutelný proces. V otázce č. 15, kde se mohl každý respondent ještě subjektivně k danému tématu vyjádřit, se navíc k celému procesu přeměny z věcného hlediska objevil pouze 1 negativní komentář – že byl proces přeměny příliš pomalý. I u těch společností, kde se vyskytly potíže v souvislosti s ostatními společníky, se tyto potíže podle získaných dat netýkaly nikdy procesu jako takového.

Naproti tomu v 8,6 % případů se problémy vyskytly. Právě k vyjádření ohledně těchto problémů sloužila otevřená otázka č. 5, která nebyla povinná a k samotnému problému se vyjádřili 3 respondenti. Zjištěné problémy se ve všech případech týkaly nesouhlasu některého z dalších společníků. Dá se říci, že prakticky všechny odpovědi jsou spojeny s ekonomickým vývojem podniku nebo směřováním podniku. Byly zjištěny i určité osobní spory, ovšem v minoritní roli.

Na základě všech zjištěných skutečností a faktů je možné hypotézu č. 2 z pohledu tohoto dotazníku přijmout. Zejména tato hypotéza bude podrobně analyzována pomocí strukturovaného rozhovoru.

Hypotéza 3: Vzniklá a. s. preferovala dualistický systém vnitřního uspořádání před systémem monistickým.

Na hypotézu č. 3 se zaměřily otázky č. 7 a č. 8. Na českém trhu je zcela dominantní dualistický systém vnitřního uspořádání oproti monistickému. Z 91,4 % případů zvolila

nástupnická akciová společnost právě dualistický systém, ve kterém figurují valná hromada jako nejvyšší orgán, představenstvo jako statutární orgán a dozorčí rada jako kontrolní orgán.

Pouze v 8,6 % případů byl preferován systém monistický. Zmíněné uspořádání zahrnuje valnou hromadu jako vrcholný orgán a správní radu jako orgán statutární (dříve statutární ředitel). Podle odpovědí z otázky č. 8 lze naprosto jednoznačně identifikovat 2 základní příčiny výše popsaného poměru. První z nich je jednoznačně historie. Již v historického hlediska je dualistický systém řízení akciové společnosti známější a běžný. Za druhý důvod lze považovat – v mnohých případech – fakt, že vznikající a. s. jakožto dceřiná společnost neměla téměř možnost ovlivnit systém vnitřního uspořádání a byl jí určen.

Hypotéza č. 3 je, z pohledu dotazníku, potvrzena, jelikož 9 z 10 akciových společností preferuje systém dualistický – možná právě z tohoto důvodu byl i monistický systém upraven (jeho nepřilíš frekventované využívání) – a byla zrušena pozice statutárního ředitele.

Hypotéza č. 4: Byly vydány spíše listinné akcie.

Podle otázky č. 10 celých 82,9 % podniků, které byly předmětem výzkumu, vydalo listinné akcie. Zbylé podniky – v 8,6 % případů – vydaly zaknihované akcie, a ve zbylých (také 8,6 %) situacích nebyly nové akcie vůbec vydávány, jelikož nedocházelo k navyšování základního kapitálu. V dnešní době obchodování akcií na veřejném trhu je ale potřeba mít akcie zaknihované. Vzhledem k faktu, že většina respondentů zastupuje mikro a malé podniky, se dostalo výsledků, že listinné akcie jsou oblíbenější, což jistě u podniků takové velikosti beze zbytku platí.

Pravděpodobně existují 2 relevantní příčiny výsledků. Nespornou roli hraje ten fakt, že listinná akcie má klasickou podobu oproti pouhému zápisu v evidenci v podobě zaknihované akcie. Druhou možnou příčinou je možnost převádění akcie. Zatímco u listinných akcií postačuje k jejímu převodu zápis rubopisem, u zaknihované akcie je potřeba zápisu změny v příslušné evidenci.

Dotazník tedy jednoznačně ukazuje, že hypotéza č. 4 může být potvrzena, a že jsou opravdu spíše vydávány listinné akcie.

Hypotéza č. 5: Byl vydán i jiný druh akcií než akcie kmenové.

V rámci získaných informací je vyhodnocení hypotézy č. 5 velice jednoduché, jelikož pouze kmenové akcie byly vydány ve 100 % případů. Jak bylo zjištěno mimo dotazník v rámci doplňující informace ze strany respondenta/respondentky, byly další druhy akcií, jako např. prioritní, vydány až po ukončení procesu přeměny, nikoli v jejím rámci. Je velice obtížně zpochybnitelné, že v případě přeměny obchodních společností jsou společníkům zajištěna pouze jejich základní práva jakožto držitele akcie – právo na podíl na zisku a likvidačním zůstatku, právo podílet se rozhodování na valné hromadě a právo na řízení.

Hypotéza č. 5 se jednoznačně zamítá.

Hypotéza č. 6: Nejčastěji použitými oceňovacími metodami byly metody: Výnosové, Nákladové, Porovnávací, Tržní.

Náhled na tuto hypotézu značně usnadňuje otázka č. 9. 60 % případů bylo spojeno s oceněním majetku, resp. společnosti pomocí některé z výnosových metod. Pravděpodobným důvodem zjištění bude to, že výnosové metody jsou velice oblíbené u fúzi sloučením a jsou využívány i při změně právní formy. Tyto dvě možnosti přeměny tvořily 68,6 % všech vzorků, tudíž využívanost výnosových metod okolo této hodnoty je zcela očekávaná. Zároveň se nejedná o zkreslená data díky vysokému zastoupení určitých přeměn ve vzorku – tento poměr přeměn je standardní i v národním kontextu, a proto jsou data považována za objektivní.

Zbylé metody ocenění – konkrétní pak nákladové a tržní – byly zastoupeny ve výrazně menším poměru (22,9 %, resp. 11,4 %) a byly použity primárně u společností, jejichž přeměna měla podobu rozdělení, ovšem byly zjištěny i případy využití u změny právní formy. Ve sledovaném vzorku nebylo nalezeno ani jedno využití porovnávacích metod.

Hypotéza č. 6 je tedy z pohledu dotazníku vyhodnocena tak, že nejčastěji používanými metodami ocenění jsou metody výnosové, následně nákladové a poté tržní.

Hypotéza č. 7: Právní úprava je dle názoru osob zúčastněných přeměny optimální, dostačující a srozumitelná.

Problematicke hypotézy č. 7 byl věnován závěr dotazníku, konkrétně pak otázky 14 a 15. Obě otázky byly otevřené a otázka č. 15 navíc nepovinná. Na základě získaných

odpovědí v otázce č. 14 lze odvodit jednoduché závěry. Jelikož přibližně 60 % respondentů vyslovilo vůči zákonu o přeměnách pozitivní názor, je patrné, že tento zákon má v české legislativě svoje místo. Většina respondentů neví, co by vlastně měla zákonu vytýkat, jelikož jejich přeměna proběhla tak, jak si představovali, bez zásadních potíží. Za některé z odpovídajících – jak sami uvedli – řešil tyto otázky např. právník nebo jiná pověřená osoba. Neměli proto důvod mít k tomuto zákonu negativní postoj.

Pouze v 8 % situací byly nabídnuté postoje k této normě vyložené negativní. Ukázalo se, že v případě subjektivní komparace se zahraničím je český zákon horším předpisem, ovšem zcela nepochybně během přeměny hrají svou roli i další faktory, než je pouze znění zákona.

Podle dat získaných z dotazníkového šetření je hypotéza č. 7 přijata.

8.4 Hypotézy z pohledu strukturovaného rozhovoru

Na úvod kapitoly by rád autor konstatoval, že tento strukturovaný rozhovor byl proveden v akciové společnosti XY s jedním ze dvou jejích akcionářů a jedním členem představenstva společnosti. Společnost absolvovala změnu právní formy ze společnosti s ručením omezeným na akciovou společnost. Oba účastníci požádali o anonymitu při zveřejnění práce a jejich požadavek bude splněn. Rozhovor se vztahoval na všech 7 pracovních hypotéz, ovšem během jeho realizace byla získána i celá řada doplňujících informací, týkajících se zejména případných důvodů přeměn společností. Celý přepis rozhovoru po anonymizaci je uveden v příloze této práce.

Hypotéza 1: Primárním důvodem přeměny byla potřeba získání nových zdrojů pro rozšíření podnikání.

Nejdůležitější zjištěním, které bylo pozorováno při diskusi na téma důvodu přeměny byl různý výklad termínu „nové zdroje pro rozšíření podnikání“. Oba respondenti se shodli v tom, že běžný výklad by byl v tom, že do podniku „přitečou“ nové peníze, hlavně od banky. Zpravidla ale nikdo neuvažuje o tom, že zdroje mohou být úplně jiného charakteru – a v dnešní době zejména informační.

Za primární a obecně převažující faktor, který o přeměně rozhoduje, ale nakonec byly označeny nedostupné finanční zdroje, na které menší společnosti nedosáhnou. Jelikož právní forma akciové společnosti působení transparentnějším, mohutnějším a důvěryhodnějším dojmem. Navíc v dnešní době má spousta nových s. r. o. základní kapitál v řádech nižších desítek tisíců korun (jelikož může podle zákona) a tento fakt

nepůsobí na trhu příliš důvěryhodně a pověst s. r. o. se pak obecně zhoršuje, což vede k tomu, že případní obchodní partneři musí každou takovou společnost důkladně prověřit. V případě a. s. ale nemusejí, jelikož zákon garantuje určitou výši kapitálu. To ušetří při budování obchodního vztahu spoustu času a tyto vztahy se lépe navazují, což následně vede právě k získání oněch nedostupných zdrojů.

Z pohledu strukturovaného rozhovoru se tedy hypotéza č. 1 může označit jako přijatá.

Hypotéza 2: Přeměna proběhla bez větších problémů a se souhlasem většiny společníků.

Odpověď na otázku byla poměrně jednoznačná. Aktéři shodně konstatovali, že pokud existuje mezi společníky nějaké společnosti nějaký zásadní rozpor, pak k žádné přeměně nikdy nedojde, protože spousta takových společností je řízena tak špatně, že dříve nebo později se ocitne v situaci, kdy je např. povinna vyhlásit úpadek. Když už tedy k přeměně dojde, tak se zpravidla všichni společníci shodují. Stejně tak jako právě v případě společnosti XY. Co se týče problémů při přeměně, tak bylo řečeno, že pokud se jedná o běžnou přeměnu, které probíhají prakticky pořád, tak při normální spolupráci s podnikovým advokátem, notářem nebo určitým interním oddělením, které dostalo přeměnu na starost, se problémy buď ani neobjeví nebo se velice rychle vyřeší.

Hypotéza č. 2 se z pohledu strukturovaného rozhovoru přijímá.

Hypotéza 3: Vzniklá a. s. preferovala dualistický systém vnitřního uspořádání před systémem monistickým.

Ani jeden z respondentů si není vědom toho, že by znal akciovou společnost, která dualistické uspořádání nemá. V době, kdy společnost XY měnila svou právní formu, byl již v platnosti ZoK, tudíž existovala alternativa monistické struktury, nicméně během přípravy projektu přeměny, kdy byla struktura volena, se oba společníci bez jakékoli diskuse shodli na orgánech valné hromady, představenstva a dozorčí rady. Navíc si prý ani neuměli představit, že by měla společnost fungovat v systému monistickém, jelikož tento systém nemá ani žádnou oporu v judikatuře, ale pouze v paragrafech.

Strukturovaný rozhovor potvrzuje i třetí z hypotéz.

Hypotéza č. 4: Byly vydány spíše listinné akcie.

Při diskusi na téma akcie bylo zjištěno, že společnost vydala listinné akcie. Společnost XY je mikro podnik zaměstnávající méně než 10 zaměstnanců, proto se ani

nejedná o překvapivé zjištění. Zároveň představitelé společnosti upozornili, že je u větších firem standardem emitovat akcie zaknihované, aby se mohly obchodovat. Převoditelnost akcií nehraje reálně žádnou zásadní roli, jelikož dnes není nikterak dlouhý proces ani u převodu akcií zaknihovaných.

Hypotéza č. 4 se tedy z tohoto pohledu zamítá.

Hypotéza č. 5: Byl vydán i jiný druh akcií než akcie kmenové.

Většina akciových společností, které nepatří do kategorie střední a velké, má malý počet akcionářů. Proto jsou vydávány jen akcie kmenové, jelikož akcionáři se znají a nepotřebují si svá práva jistit jinými typy akcií. Práva, která jsou spojena s kmenovými akciemi, jsou pro takové společnost více než dostačující, neboť opravňují ke dvěma základním skutečnostem – řídit a vydělávat. Není výjimkou ani to, že je akcionář pouze jeden, a je tedy upsána 1 akcie znějící na nominální hodnotu ve výši základního kapitálu. V tu chvíli neexistuje ani reálné opodstatnění vydávat akcie jiné.

Jelikož i společnost XY disponuje jen akciemi kmenovými, tak byla tato hypotéza zamítnuta.

Hypotéza č. 6: Nejčastěji použitými oceňovacími metodami byly metody: Výnosové, Nákladové, Porovnávací, Tržní.

Jak oba účastníci rozhovoru uvedli, ocenění se ani jeden z nich pořádně nevěnuje a celý proces za ně obstaral soudní znalec. Ten si zvolil metodu, postupy atp. Doslovně „jen přišel s posudkem, ukázal, já kývnul“.

Není možné na základě rozhovoru hypotézu ani potvrdit ani vyvrátit.

Hypotéza č. 7: Právní úprava je dle názoru osob zúčastněných přeměny optimální, dostačující a srozumitelná.

Podle názoru účastného člena představenstva není žádná právní úprava ani optimální, ani dostatečná. V každém zákoně jde „kličkovat“, když člověk tzv. „ví, jak v tom chodit“. Charakteristickou chybou zákona je například odštěpení. Je takhle možné převádět majetek a peníze sem tam, aniž by někdo skutečně věděl, kde vlastně skončí. Vytvoří se nějaká společnost, která se odštěpí od zanikající, převede se na ní část majetku, který ale společnost obratem pronajme nebo prodá nějaké další osobě a toto jde opakovat dokola.

Jinak se na zákon jako takový nesnesla žádná větší kritika, a proto poslední hypotézu rozhovor umožňuje přijmout.

8.5 Statistická analýza

Následující kapitola statisticky popisuje získaná data. Jedná se o charakteristiky polohy – aritmetický průměr, medián, směrodatnou odchylku a rozptyl – a následně bude statistickým testem potvrzena nebo vyvrácena hypotéza platnosti zjištěných hodnot. Důležitou součástí analýzy je korelační analýza. Všechny vzorce a postupy jsou uvedeny v úvodu kapitoly.

V této části je pracováno se dvěma soubory dat. Prvním z nich jsou hodnoty základních kapitálů zanikajících společností, které byly získány jako doplňující informace mimo dotazníkové šetření od respondentů. Druhý soubor dat představují hodnoty nově emitovaných akcií, které byly získány v rámci zaslaných dotazníků. Přehled všech vstupních hodnot je uveden v příloze č. 4 této práce.

Tabulka 10 – Charakteristiky polohy (vlastní zdroj autora)

Soubor dat	Charakteristika	Průměr	Medián
	Základní kapitál	6 291 403 Kč	1 099 000 Kč
	Emitované akcie	252 731 Kč/akcie	30 000 Kč/akcie

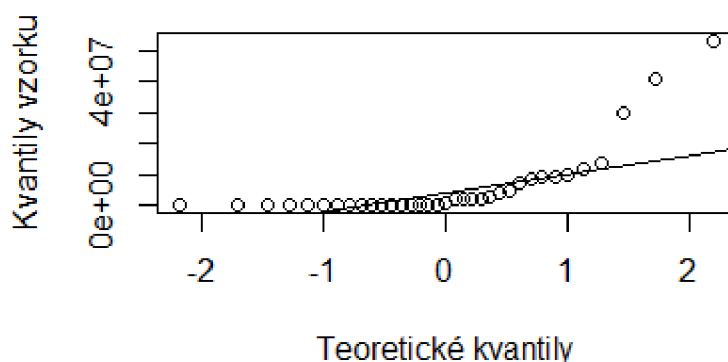
Tabulka 11 – Charakteristiky rozptylu a směrodatné odchylky (vlastní zdroj autora)

Soubor dat	Charakteristika	Směrodatná odchylka	Rozptyl
	Základní kapitál	11 962 725, 43	$1,43107 * 10^{14}$
	Emitované akcie	570 509, 3	$3,25481 * 10^{11}$

Na základě vypočtených charakteristik lze konstatovat následující fakta. Průměrná hodnota a velikosti mediánu se od sebe – zejména v případě základního kapitálu – dramaticky liší. To je způsobeno především charakterem vzorku, který byl použit. Vyskytují se v něm náhodné vysoce extrémní hodnoty, které zejména statistiku průměru hrubě ovlivňují. Výrazné hodnoty rozptylu jsou samozřejmě způsobeny charakterem vzorku. Proto je žádoucí pro hodnocení využít spíše směrodatnou odchylku, jakožto odmocninu rozptylu, která nám říká, že střední hodnota rozptylu je na hodnotě necelých 12 mil., resp. 600 tis. Je zřejmé, že hodnoty zkoumaných veličin se od sebe navzájem velice liší. I tento výpočet je silně ovlivněn extrémními hodnotami některých dat.

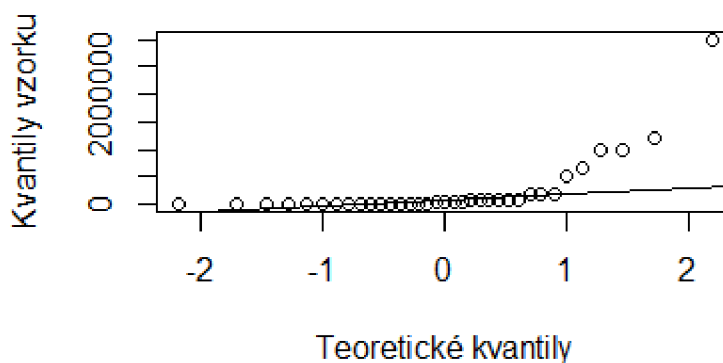
Na základě provedeného Shapirova testu normality bylo zjištěno, že *p-hodnota* se nachází hluboko pod hranicí hladiny významnosti $\alpha = 0,05$. Závěrem z tohoto zjištění je, že data interpretující hodnoty základních kapitálů zanikajících společností nepocházejí z normálního rozdělení. Stejný případ nastal v případě hodnot akcií. Nelze tedy využít standardní jednostranný test. Grafické zobrazení zkoumaných dat autor nabízí na grafech č. 11 a 12.

Graf 11 – QQ graf hodnot základních kapitálů

Zdroj a zpracování: vlastní

Graf 12 – QQ graf hodnot akcií

Zdroj a zpracování: vlastní

Pomocí znaménkového testu dojde nyní k hodnocení zjištěných hodnot mediánů vzorků. Test má za cíl statisticky potvrdit nebo vyvrátit fakt, že medián hodnot základních kapitálů a akcií je roven vypočteným hodnotám. Pro test ověření mediánu byly stanoveny dvě hypotézy. Hypotéza 0 říká, že medián je roven 1 mil. Kč, hypotéza 1 tvrdí, že medián není roven 1 mil. Kč. Statistickým testem v prostředí R studio bylo zjištěno, že *p-hodnota* $> \alpha = 0,05$, tudíž nedochází k zamítnutí hypotézy 0, jelikož nebylo prokázáno, že medián vzorku byl statisticky rozdílný od hodnoty 1 mil. Kč.

Stejný postup testování byl použit i na hodnoty akcií. V případě testování hodnoty mediánu byla stanovena hypotéza 0, tvrdící, že medián je roven 25 tis. Kč, hypotéza 1 opak. Statistickým testem v prostředí R studio bylo zjištěno, že $p\text{-hodnota} > \alpha = 0,05$, tudíž nedochází k zamítnutí hypotézy 0, jelikož nebylo prokázáno, že by medián vzorku byl statisticky rozdílný od hodnoty 25 tis. Kč.

Ze závěrů testování plyne, že vypočtené hodnoty mediánů jsou i z pohledu statistického hodnocení správné.

Statistickými metodami bylo tedy prokázáno, že údaje uvedené v tabulkách č. 10 a č. 11 jsou velmi pravděpodobné. Průměrná hodnota základního kapitálu zanikající firmy je na úrovni zhruba 6 mil. Kč, medián se nachází přibližně kolem hodnoty 1 mil. Kč.¹⁰

Jako poslední částí statistického hodnocení byla zpracována korelační analýza mezi hodnotami základního kapitálu zanikajících společností a hodnotou nově emitovaných akcií nově vznikajících společností. Podle vzorce uvedeného v úvodu této kapitoly bylo zjištěno, že korelační koeficient má hodnotu **0,45489**. Jedná se o **pozitivní korelaci**, tudíž je možné na tomto statistickém podkladu tvrdit, že hodnota nově emitovaných akcií (a potažmo hodnota základního kapitálu vznikající akciové společnosti) je do značné míry odvislá od základního kapitálu společností s ručením omezeným, která zanikla. Vyplývající zjištění je důležité, neboť dokazuje, že společnosti, které měly nižší základní kapitál mají dle statistických důkazů i nižší hodnoty emitovaných akcií (a naopak).

8.6 Celkové vyhodnocení pracovních hypotéz

Hypotéza 1: Primárním důvodem přeměny byla potřeba získání nových zdrojů pro rozšíření podnikání.

Vyhodnocení hypotézy se nejeví jako jednoduché. Z pohledu dotazníku byly přijaty dva závěry – podniky obecně nepodstupují přeměny zpravidla za účelem získání nových zdrojů, ovšem při změně právní formy toto neplatí a získání těchto zdrojů je hlavním motivem k takovému kroku. Při analýze strukturovaného rozhovoru byla taková domněnka přímo potvrzena. Hypotéza ovšem stojí na faktu, že se jedná o všechny přeměny, proto se **hypotéza 1 zamítá**.

¹⁰ Všechny uvedené výstupy se vztahují ke sledovanému vzorku

Hypotéza 2: Přeměna proběhla bez větších problémů a se souhlasem většiny společníků

Vyhodnocení druhé hypotézy se jeví naopak jako poměrně jednoduché. Jak dotazníkové šetření, tak strukturovaný rozhovor dávají jednoznačnou odpověď, a sice takovou, že opravdu většina přeměn probíhá bez dramatických problémů a souhlasí dokonce i všichni společníci. Proto se **hypotéza 2 potvrzuje**.

Hypotéza 3: Vzniklá a. s. preferovala dualistický systém vnitřního uspořádání před systémem monistickým.

I zde panovala shoda mezi vzorkem získaným dotazníkem a strukturovaným rozhovorem. Většina akciových společností opravdu preferuje dualistický systém před monistickým z mnohých důvodů. Nejběžnější z nich je obyčejně „historický důvod“, jelikož monistická struktura je relativní novinkou českého práva. **Hypotéza č. 3** se tedy označuje za **přijatou**.

Hypotéza č. 4: Byly vydány spíše listinné akcie.

Byť obecně zpravidla dnes platí pravidlo vydávání zaknihovaných akcií, bylo jasné, že vzorek reprezentující tuto práci bude složen převážně z malých a mikro podniků. U zkoumané skupiny podniků platí spíše to, že jsou vydávány standardní listinné akcie. Z pohledu dotazníku vyšlo sice jako pravdivé tvrzení s vydáváním listinných akcií, strukturovaný rozhovor ovšem přinesl informaci o tom, že opravdu dnes jsou zpravidla vydávány akcie zaknihované. Vzhledem k analyzovanému vzorku je ale **hypotéza 4 přijata**.

Hypotéza č. 5: Byl vydán i jiný druh akcií než akcie kmenové.

Jelikož ani dotazník ani strukturovaný rozhovor nepřinesl žádnou informaci o tom, že by se vydával i jiný druh akcií než kmenové, do jisté výše usnadňuje vyhodnocení páté hypotézy. Dokonce lze říci, že 100 % podniků vydalo v rámci přeměny samotné pouze akcie kmenové. Proto je **hypotéza 5 zamítnuta**.

Hypotéza č. 6: Nejčastěji použitými oceňovacími metodami byly metody: Výnosové, Nákladové, Porovnávací, Tržní

Strukturovaný rozhovor nepřinesl žádnou informaci o problematice zahrnuté v hypotéze č. 6, jelikož účastníci rozhovoru rovnou podali informaci o tom, že tato problematika se jich netýká a při přeměně tuto oblast řešila výhradně jiná osoba. Jak ale naštěstí vyplývá z dat získaných dotazníkem, je **nejpoužívanější metodou** některá

z metod **výnosových**. Nejedná se o překvapivé zjištění, jelikož výnosové metody se obecně těší velké oblíbenosti, zejména pak u fúzí nebo změn právní formy, přičemž těchto dvou typů přeměn se vyskytuje největší zastoupení. Naproti tomu můžeme z druhé strany tvrdit, že **porovnávací** metody jsou při přeměnách společností **nejméně využívané**.

Hypotéza č. 7: Právní úprava je dle názoru osob zúčastněných přeměny optimální, dostačující a srozumitelná.

Z pohledu dotazníku byla tato hypotéza poměrně s přehledem přijata, neobjevila se žádná výraznější kritika na znění zákona. Podle strukturovaného rozhovoru lze říci, že opravdu žádná právní úprava není dokonalá a každá norma jde obejít. Pokud se bude uvažovat čistě v mezích zákona a jejich znění, pak výsledkem je, že zákon o přeměnách je kvalitní právní normou, která plní svoji úlohu. Poslední **hypotéza č. 7 se tedy přijímá**.

Závěr

Po roce 2014, kdy došlo k zásadní rekonstrukci obchodního práva, došlo i k úpravě jednotlivých právních forem podnikání. Velké změny se dotkly i společností s ručením omezeným a akciových společností. Právě tyto legislativní změny vedly k dalším přeměnám jednotlivých společností, a to různými formami, nejčastěji fúze a změnou právní formy. Byť zákon o obchodních korporacích přinesl do oblasti akciové společnosti několik zásadních novinek, lze říci, že novinky nejsou doposud příliš využívány. Například monistický systém vnitřní struktury společnosti je stále poněkud nepopulární a většina nově vznikajících podniků stále preferuje systém dualistický. Během přeměn mikro a malých podniků se vznikem a. s. je preferováno spíše vydávání listinných akcií, naproti tomu u středních nebo větších společností se lze setkat s akciemi zaknihovanými. Pro všechny společnosti beze zbytku ale platí, že jsou vydávány (samozřejmě ne v úplně všech realizovaných případech) akcie kmenové.

Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev je jako právní norma vnímán kladně, během samotných procesů přeměn se nevyskytují žádné rozsáhlejší nebo neřešitelné problémy. Přeměny řízené tímto zákonem se provádějí za různými účely, mezi nejvýraznější z nich se uvádí slučování ovládaných a ovládajících korporací, slučování mateřských a dceřiných společností, ale také, zejména v případě změny právní formy, potřebu získání do té chvíle nedosažitelných zdrojů pro rozšíření podnikání. Motivy pro přeměnu ale zahrnují nejen zmíněné faktory, ale celé široké spektrum činitelů, které jej ovlivňují. Jelikož nejběžnější formou přeměny je hlavně fúze, pak také nejběžnějšími metodami oceňování jsou metody výnosové.

Praktická část práce přinesla celou řadu zajímavých výsledků. Pomocí dat získaných dotazníkovým šetřením a strukturovaným rozhovorem bylo zjištěno, že obecně při procesu přeměny není primárním cílem získat nové zdroje pro rozšíření podnikání. Jedinou výjimkou je změna právní formy, kde naopak tyto zdroje jsou hlavní motivací. Zároveň přeměna v majoritním počtu případů probíhá se souhlasem všech společníků. Na základě historické právní úpravy je stále preferován dualistický systém vnitřního uspořádání vznikající akciové společnosti. Oproti modernímu trendu vydávání zaknihovaných akcií tato práce dokazuje, že mezi malými a mikro podniky jsou preferovány spíše akcie listinné. Zároveň jsou vydávány akcie kmenové výrazně více než jiné druhy akcií, dle studovaného vzorku jsou dokonce vydávány jen akcie kmenové. Při oceňování přeměňovaného podniku jsou nejvíce preferovány výnosové metody, naopak

porovnávací metody jsou používány nejméně. Společníci analyzovaných společností jsou toho názoru, že současná právní úprava přeměn společností je v pořádku.

Práce má i svou statistickou část, která je rozdělena na dvě části. První část zkoumá popisné statistiky a následně dochází k jejich vyhodnocení pomocí testování. Při výpočtu popisných statistik bylo zjištěno, že průměr základních kapitálů zanikajících společností je přibližně 6 mil. Kč, průměr hodnot nově emitovaných akcií pak cca 252 tis. Kč. V případě mediánu hovoříme o hodnotách 1 mil. Kč v případě základního kapitálu, resp. 30 000 Kč v případě akcií. V druhé části byl vypočítán korelační koeficient, jehož hodnota je 0,45489 – tudíž existuje pozitivní korelace mezi hodnotami základního kapitálu zanikající společnosti a hodnotou emitovaných akcií nově vznikajících podniků.

Zásadní pro psaní této práce bylo zejména studium příslušných právních norem a odborné literatury k tématu, dále pak studium výkladových slovníků, internetových článků a další literatury, která se k tomuto tématu vztahuje. Za nejpodstatnější část práce vnímám praktickou část práce, kdy byly oslovovány akcionáři a členové představenstva. Hypotézy, které jsem pro tuto práci zvolil, hodnotím jako vhodně vybrané a zároveň zdůrazňuji jejich přínos, jelikož přinesly zajímavá zjištění.

V neposlední řadě bych rád zmínil souvislost této práce a mého studijního oboru Ekonomika a management. Je pravdou, že v praxi by každý schopný manažer měl poznat příležitost ke změně nebo zlepšení, což je možné realizovat právě cestou přeměny společnosti. Navíc se vyskytují případy, kdy sám společník nebo jeho statutární orgán sám zpracovává celý projekt přeměny a obecně celý proces řídí. Musím také závěrem přiznat, že studium literatury a prepisů této problematiky mi výrazně pomohlo pochopit celý koncept fungování jednak akciové společnosti, ale i také samotných přeměn.

Obecně tato práce může být využita jako samotná pomůcka při realizaci přeměny korporace, jelikož obsahuje podrobný popis dvou významných právních forem a také samotný proces přeměny, ať už se jedná o fúzi, rozdělení, změnu právní formy nebo převod jmění. Také přináší zajímavé statistické poznatky.

Summary and keywords

This thesis characterizes the main factors influencing the transformation of limited liability company into a joint stock company. The main aim of this work is to describe the whole process of transformation, approach possible ways of transforming, specify the process of changing the legal form from limited liability company and to analyze the real business environment using questionnaire and structured interview with owner of the joint stock company. Last but not least, the possibilities of transformation in the Czech Republic and Germany are being compared. Empirical results show that many companies undergoes a transformation process because their parent company requires it. Also many companies want to find new financial resources. According to the results, respondents perceive the Transformation Act as very good and do not find any fundamental problems. This work also evaluate valuations methods. Last, but not least, this thesis offers a view of issuing new shares as well as a statistical evaluation of the data obtained, which evaluates the registered capital and newly issued shares.

Key words: limited liability company, joint stock company, transformation process, Transformation Act, stock

Seznam použité literatury

Odborná literatura

Josková, L., Pravdová, M., & Dvořáková, E. (2018). *Nová společnost s ručením omezeným: právo, účetnictví, daně* (3. vydání). Praha: Grada Publishing.

Dvořák, T. (2014). *Společnost s ručením omezeným: (praktická příručka)* (2. vydání). Praha: Wolters Kluwer.

Hejda, J. (c2014). *Akciová společnost* (3. vydání). ANAG.

Mařík, M. (2018). *Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy* (Čtvrté upravené a rozšířené vydání). Ekopress.

Mrkvička, T., & Petrášková, V. (2006). *Úvod do statistiky: proces ocenění, základní metody a postupy* (Čtvrté upravené a rozšířené vydání). Jihočeská univerzita.

Skálová, J. (2019). *Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností* (3. vydání). Wolters Kluwer.

Šafránek, J. (2019). *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev* (3. vydání). Wolters Kluwer.

Právní předpisy

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Internetové zdroje

altaxo.cz (2019). *Převod jmění na společníka*. Retrieved June 8, 2021, from <https://www.altaxo.cz/zacatek-podnikani/podnikani-obecne/prevod-jmeni-na-spolecnika>

Bundes-Ministerium der Justiz und für Verbraucher-Schutz (1994). *Umwandlungsgesetz*. Retrieved September 29, 2021, from https://www.gesetze-im-internet.de/umwg_1995/BJNR321010994.html

Bux, U. (2021). europa.eu. *Company law*. Retrieved September 21, 2021, from <https://www.europa.eu/factsheets/en/sheet/35/company-law>

Čech, P. *Hlavní změny a novinky v zákoně o přeměnách*. Auditor, 2012(1), s. 10. Retrieved May 28, 2021, from https://en.glatzova.com/files/download/AUDITOR_PC_Hlavn%C3%AD%20zm%C4%9Bny%20a%20novinky_1_2012.pdf

Český statistický úřad (2021). Retrieved May 28, 2021, from <https://www.czso.cz/documents/10180/141417287/14007021q102.pdf/13316759-5d32-4a14-8f1e-cc408c60b8e0?version=1.1>

Dvořák, P. (2012). epravo.cz. *K některým změnám v přeměnách obchodních společností od 1.1.2012*. Retrieved June 12, 2021, from <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-nekterym-zmenam-v-premenach-obchodnich-spolecnosti-od-1-1-2012-84131.html>

exportdosrn.cz (2017). *Právní formy společností v Německu*. Retrieved September 27, 2021, from <https://www.exportdosrn.cz/info/zalozeni-firmy-srn/pravni-formy-spolecnosti-v-nemecku/>

e-justice.europa.eu (2020). *Sources of EU law*. Retrieved September 22, 2021, from https://e-justice.europa.eu/content_eu_law-3-en.do

Frková, J., Jankovichová, E., & Rodionov, P. (2013). *Analýza zahraničních modelů korporativního řízení*. Retrieved March 29, 2022, from http://conference-cm.com/podklady/history4/Prispevky/prispevek_Rodionov.pdf

Hlaváč, J. (2018). epravo.cz. *Průběh přeměn a jejich úskalí*. Retrieved June 12, 2021, from <https://www.epravo.cz/top/clanky/prubeh-premen-a-jejich-uskali-108599.html>

Kittel, D. (2015). Kmenový list – některé zkušenosti z praxe. *Ad Notam*, 21(6), 4. Retrieved September 8, 2019, from https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_248-kmenovy-list-nektere-zkusenosti-z-praxe

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (2011). *Co je primární právo Evropské unie*. Retrieved September 21, 2021, from https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_evrope/pravo_evropske_unie/index_1.html

nemecky-advokat.cz (2021). *Obchodní právo*. Retrieved September 26, 2021, from <https://nemecky-advokat.cz/ochodni-pravo-podnikani-nemecko-srn/>

profispolecnosti.cz (2017). *Převod jmění na společníka*. Retrieved June 12, 2021, from <https://www.profispolecnosti.cz/cs/ostatni-sluzby/premeny-spolecnosti/prevod-jmeni-na-spolecnika/a-1720/>

tpa-group.cz (2020). *Přeshraniční fúze – vývoj 2008 – 2019*. Retrieved June 12, 2021, from <https://www.tpa-group.cz/cs/preshranicni-fuze-vyvoj-2008-2019/>

Úřední věstník Evropské unie (2017). *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 ze dne 14. června 2017 o některých aspektech práva obchodních společností (kodifikované znění)*. Retrieved September 21, 2021, from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017L1132&from=CS>

Úřední věstník Evropské unie (2019). *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019, kterou se mění směrnice (EU) 2017/1132, pokud jde o přeshraniční přemístění sídla, fúze a rozdělení*. Retrieved September 21, 2021, from <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0bce5c5c-1d3f-11ea-95ab-01aa75ed71a1/language-cs/format-PDFA2A>

Velvyslanectví České republiky v Berlíně (2014). *Podnikání v SRN*. Retrieved September 26, 2021, from https://www.mzv.cz/berlin/cz/obchod_a_ekonomika/informace_pro_exportery_a_investory/podnikani_v_srn.html

Žihlová, T. (2020). Jak se vyvíjely tuzemské fúze v posledních deseti letech. *Auditor*, (9), 6-8. <https://www.kacr.cz/file/6264/2020-auditor-9.pdf>

Seznam použitých schémat, grafů, tabulek a rovnic

Použitá schémata

Schéma 1 – Fúze sloučením vs. fúze splnutím	13
Schéma 2 – Rozdělení rozštěpením vs. rozdělení odštěpením	18
Schéma 3 – Rozdělení rozštěpením sloučením vs. rozdělení odštěpením sloučením	20
Schéma 4 – Zjednodušený proces založení s. r. o.	25
Schéma 5 – Zjednodušený proces založení a. s.	30

Použité grafy

Graf 1 – Vývoj počtu realizovaných fúzí v letech 2010 - 2018.....	14
Graf 2 – Vývoj počtu podnikatelských subjektů 2017 - 2021	22
Graf 3 – Otázka č. 1	50
Graf 4 – Otázka č. 2	50
Graf 5 – Otázka č. 3	51
Graf 6 – Otázka č. 4	52
Graf 7 – Otázka č. 7	55
Graf 8 – Otázka č. 9	56
Graf 9 – Otázka č. 10	57
Graf 10 – Otázka č. 13	58
Graf 11 – QQ graf hodnot základních kapitálů.....	68
Graf 12 – QQ graf hodnot akcií	68

Použité tabulky

Tabulka 1 – Počet přeshraničních fúzí v letech 2009 - 2019.....	17
Tabulka 2 – Otázka č. 2	50
Tabulka 3 – Otázka č. 3	51
Tabulka 4 – Otázka č. 5	52
Tabulka 5 – Otázka č. 6	53
Tabulka 6 – Otázka č. 8	55
Tabulka 7 – Otázka č. 9	56

Tabulka 8 – Otázka č. 14	59
Tabulka 9 – Otázka č. 15	60
Tabulka 10 – Charakteristiky polohy.....	67
Tabulka 11 – Odhady hranic intervalů spolehlivosti	67

Použité rovnice

Rovnice 1 – Výpočet WACC.....	44
Rovnice 2 – Výpočet aritmetického průměru	48
Rovnice 3 – Výpočet hodnoty mediánu.....	48
Rovnice 4 – Výpočet hodnoty směrodatné odchylky	48
Rovnice 5 – Výpočet hodnoty rozptylu	48

Seznam příloh

Příloha 1 – Dotazník	82
Příloha 2 – Dotazník – seznamy odpovědí na otevřené otázky	84
Příloha 3 – Přepis strukturovaného rozhovoru věcně se týkající problematiky	92
Příloha 4 – Vstupní data pro statistickou analýzu.....	96

Dotazník – Přeměny obchodních společností

1. Uved'te, prosím, Vaše pohlaví.

- a) Muž
- b) Žena

2. Uved'te, prosím, kolik zaměstnanců Vaše společnost zaměstnává.

- a) Do 10ti osob
- b) 11 – 49 osob
- c) 50 – 249 osob
- d) Nad 250 osob

3. Jakou formou proběhla přeměna ve Vaší společnosti?

- a) Fúzí sloučením
- b) Fúzí splynutím
- c) Změnou právní formy
- d) Rozdělení odštěpením
- e) Rozdělení rozštěpením
- f) Jiné

4. Probíhala přeměna ve Vaší společnosti bez větších problémů a se souhlasem většiny společníků?

- a) Ano
- b) Ne

5. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a ne, uved'te, prosím, jaké problémy se vyskytly.

Volná odpověď, dobrovolná

6. Jaké byly primární důvody pro realizaci přeměny (např. získání nových zdrojů)?

Volná odpověď, povinná

7. Jaký systém vnitřního uspořádání byl pro akciovou společnost zvolen?

- a) Dualistický
- b) Monistický

8. Popište prosím faktory, které rozhodovaly o volbě vnitřního uspořádání.

Volná odpověď, dobrovolná

9. Která z následujících oceňovacích metod byla použita?

- a) Výnosová
- b) Nákladová
- c) Tržní
- d) Porovnávací
- e) Nebylo potřeba ocenění

10. Jakou formu měly nově emitované akcie?

- a) Zaknihované
- b) Listinné
- c) Nové emitovány nebyly

11. Byly vydány pouze akcie kmenové nebo i akcie jiného druhu? Můžete případně uvést jaké druhy a jaká práva a povinnosti s nimi byla splněna?

Volná odpověď, dobrovolná

12. V jaké výši byla jmenovitá hodnota nově emitovaných akcií?

Volná odpověď, povinná

13. Uvažujete v podniku o další přeměně?

- a) Ano
- b) Ne

14. Považujete právní úpravu týkající se přeměn obchodních společností a družstev za optimální, dostačující a srozumitelnou?

Volná odpověď, povinná

15. Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a ne, můžete prosím podrobněji popsat Vaše důvody?

Volná odpověď, dobrovolná

Dotazník – seznam odpovědí na otevřené otázky

Otázka č. 6 – Jaké byly primární důvody pro realizaci přeměny (např. získání nových zdrojů)?

1. Existovalo cca 20 spřízněných podniků, které se rozhodly pro sloučení a následnou změnu právní formy na a. s. pro lepší přehlednost a snazší řízení.
2. Jako spousta společností i my máme firmu, která nás ovládá – toto odštěpení se sloučením se dělo za účelem převedení pozemků do majetku ovládající společnosti.
3. Potřeba převedení určitých aktiv a pasiv na další podnik, který s mým společníkem vlastníme.
4. Nehledejte v tom žádnou vědu – pokud chcete dosáhnout na víc peněz a mít víc příjmů, tak musíte mít jednoduše větší jméno.
5. V zásadě pro to nebyl žádný reálný důvod, naše firma rostla, proto jsme chtěli změnit právní formu na tu největší možnou.
6. Usnadnění přechodu na zahraniční trh.
7. Chtěli jsme oddělit dva zdroje našich finančních toků, proto byla založena nová společnost, na kterou přešla celá část jmění související s jedním oborem podnikání.
8. Obě společnosti byly již dříve majetkově propojené, proto jsem se rozhodli pro jejich sloučení, aby došlo k usnadnění po organizační i administrativní stránce.
9. Jednak potřeba navýšit vlastní zdroje, jednak potřeba získat cizí zdroje.
10. Jsem jediný vlastník obou společností.
11. Podnikáme s dcerou, každá má své firmy, a pro účely lepšího hospodaření a snazšího přístupu k penězům jsme se rozhodli pro sloučení našich firem do jedné velké.

12. Snazší administrativa, už před sloučením byla nástupnická společnost jediným vlastníkem společnosti zanikající

13. Zanikající společnost byla plně ovládaná společností, se kterou se sloučila.

14. Měli jsme 3 rodinné firmy, 2 moje, 1 manželka a kvůli lepší přehlednosti jsme se rozhodli vše sloučit do jedné.

15. Rozhodli jsme se pro odštěpení jednoho z našich předmětů podnikání do samostatného podniku, ve kterém je rozštěpovaná společnost 100 % vlastníkem. Hlavním cílem bylo zlepšit přehled toků.

16. Vlastníkem obou slučovaných podniků je třetí společnost, která se rozhodla tyto dvě firmy sloučit, jelikož bylo zapotřebí získat větší vyjednávací sílu proti investorům.

17. Potřeba zviditelnění.

18. Došlo pouze ke sloučení dvou podniků, které mají stejného vlastníka.

19. Důvodem byla potřeba vyčlenit středisko zahraničního obchodu jako samostatnou firmu pro jednodušší přechod na zahraniční podnikání.

20. Byla sloučena dceřiná a mateřská společnost jen za účelem větší kapitálové síly.

21. Došlo k odštěpení sloučením, jsem vlastníkem 3 podniku a potřeboval jsem převést pozemky ze společnosti A do společnosti B.

22. Neshody ve vedení.

23. Nerad bych toto specifikoval, nezlobte se.

24. Chtěli jsme rozšířit naše okruhy podnikání, ale v bance jsme narazili na neochotu půjčit nám více peněz, které jsme v tu dobu potřebovali. V momentě, kdy jsme udělali tuto změnu, tak s námi jednali úplně jinak, přitom jsme zůstali stejnou firmou, jen se u nás objevili akcie a vyšší vlastní jmění.

25. Hrozil úpadek firmy, bylo potřeba získat peníze, takže do mé firmy vstoupili noví investoři.

26. Náš podnik rostl, a myslím, že čím větší podnik, tím větší důvěru by měl budit. Navíc ani z daňového hlediska se nejednalo o žádnou ránu.

27. Náš významný zahraniční obchodní partner tlačil na naši ovládající společnost, aby ve svém portfoliu měla zastoupené výhradně akciové společnosti.

28. Zanikající společnost se nacházela téměř v úpadku, přičemž díky osobním vazbám mezi společnostmi došlo ke sloučení.

29. Zanikající společnost nebyla schopna žádného posunu na trhu, proto došlo ke sloučení s tím, že společníci zanikajícího podniku se stali akcionáři nástupnické společnosti - byly zde určité osobní vazby (ne rodinné), proto ke sloučení došlo.

30. Pro další růst firmy jsme po dlouhé diskusi uvážili tento krok jako správný.

31. Nebylo potřeba získávat nové zdroje, firma finanční problémy neměla, spíše jsme potřebovali soustředit kapitál v jenom podniku.

32. Pro vstup na nový trh, na který společnost v době změny expandovala, je potřeba výrazně vyšší množství finančních zdrojů než na které dosáhne s.r.o., takže proto proměna proběhla.

33. Záchrana námi dříve založené firmy.

34. Přála si to mateřská společnost, byla naším 100 % vlastníkem.

35. Bylo zapotřebí určitých majetkových toků do námi ovládané společnosti.

Otázka č. 8 – Popište prosím faktory, které rozhodovaly o volbě vnitřního uspořádání.

1. Žádné nebyly, jednoduše jsem se držela tradice se systémem, ve kterém figuruje představenstvo.
2. Mateřská společnost už tento systém měla.
3. Jsme velká firma, neumím si představit řízení rozsáhlé akciovky s jiným než dualistickým konceptem.
4. Spíše mě nenapadá žádný faktor, který by hrál pro monistický systém, dualistický se používá víc, navíc dřív žádný monistický ani nebyl. Neměl jsem důvod o něčem takovém vůbec uvažovat.
5. Už dříve jsme v obou společnostech měli systém s představenstvem a dozorčí radou, nebyl důvod nic měnit.
6. Nebyl důvod využívat novou možnost se správní radou.
7. Je to běžnější.
8. Už v původní a. s. jsme měli představenstvo a dozorčí radu, nebyl důvod to pro sloučení měnit.
9. Byl i v dřívějších.
10. Tento systém byl již u původní společnosti.
11. Protože tento systém se osvědčil i v podniku, který je jediným vlastníkem této společnosti.
12. V nástupnické společnosti již byl tento systém zaveden.

13. Již byl ve firmě zaveden, ale i kdyby ne, neměl bych důvod měnit strukturu na monistickou.

14. Nic moc jsme nevymýšleli, jednoduše nám to přišlo už i historicky běžnější, navíc to skoro ani nepřináší úsporu nákladů.

15. V roce 2010 to ani jinak nešlo.

16. Nerozhodovaly žádné faktory, v nástupnické společnosti už tento systém byl.

17. Jiná volba podle obchodního zákoníku neexistovala.

Otázka č. 14 – Považujete právní úpravu týkající se přeměn obchodních společností a družstev za optimální, dostačující a srozumitelnou?

1. Nemám důvod říkat ne.
2. Myslím, že vše proběhlo rychle a dobře, takže zákon bude zřejmě dobrý.
3. Zažil jsem dvě fúze, jednou ještě s obchodním zákoníkem a jednu podle zákona o přeměnách a mohu říct, že teď je právo na mnohem vyšší úrovni.
4. Nemohu ani souhlasit ani nesouhlasit.
5. Od realizace přeměny uběhlo již přes 10 let, proto nemohu současnou úpravu hodnotit.
6. To je složitá otázka. Pokud děláte nějakou předem připravenou přeměnu, kdy máte všichni jednu ovládající osobu, tak není moc o čem a zákon na to jde napasovat poměrně jednoduše. Nevím ale, jak je tomu ve složitějších případech.
7. Není.
8. Nikoli, jelikož jsme dělali další přeměnu v zahraničí a tam to bylo výrazně rychlejší.
9. V našem státě ano.
10. Nevím, u nás vše proběhlo ok.
11. Ano, myslím že úprava podle zákona o přeměnách je velmi dobrá. To neskutečné papírování okolo určitě není chyba v zákoně.
12. Ano.
13. Myslím, že je ok.
14. V ČR ano, co se týká zahraničí, je to komplikovanější.

15. Vzhledem k realizaci odštěpení sloučením jsme využili širokou část zákona a dle mého názoru je velmi dobře zpracovaný.

16. Za mě žádný problém nenastal, možná notář nebo právník by řekl něco jiného.

17. Tato přeměna proběhla podle pravidel zákona o fúzích a ještě obchodního zákoníku, nevím jak s touto oblastí zahýbal korporační zákon.

18. Nikoli, jelikož jsme realizovali další přeměnu v zahraničí a tam byla přeměna výrazně rychlejší.

19. Jelikož se jednalo o standardní fúzi tak nemůžu plně vyhodnotit takovou otázku.

20. Jednoduše – ano.

21. Myslím, že ano.

22. Ta změna proběhla před 11 lety, opravdu nevím jak je to teď.

23. Ono tam asi došlo k nějakým změnám, my jsme se při té změně řídili ještě i obchodním zákoníkem, ten už dneska vlastně neexistuje.

24. V současné době uvažujeme o odštěpení části naší firmy, která by přešla na firmu mého syna. Jak se zdá, je v zákoně spousta klíčků k tomu, aby nemuselo dojít k ocenění majetku....

25. Během přeměny jsme neshledali na zákoně cokoli, co by nám mělo vadit.

26. Optimální nevím, dostačující pro změnu právní formy nejspíše ano a srozumitelná jistě.

27. Nic, co by bylo vyloženě špatně mě nenapadá.

28. Pokud bysme zákony za dobré nepovažovali, tak žádnou přeměnu neděláme.

29. Nevím, co chcete slyšet, žádný zákon není dokonalý, ale tento dejme tomu funguje.
30. Myslím, že tento zákon je ok, jelikož se slučovalo velice množství firem a navíc ještě měnily právní formu.
31. Podle obchodního zákoníku byla úprava asi trochu jiná, nejsem seznámen se současnou situací ohledně legislativy.
32. Objektivně říkám, že fúze jsou v zákoně upraveny srozumitelně, jasně, pochopitelně. ale neříkám, že ani tenhle zákon nejde zneužít, pochopitelně se to v praxi děje.
33. Příliš jsem se k samotnému řešení nedostala, tyhle věci za nás řeší právníci.
34. Oproti roku 2001, kdy jsem přeměnu zažila, se jedná o lepší a přehlednější úpravu.
35. U nás žádný problém nenastal.

Přepis strukturovaného rozhovoru věcně se týkající problematiky

1. Před několika lety se ve Vaší společnosti odehrála změna právní formy. Nyní jste akciovou společností, bývali jste s. r. o. Jaké největší změny na Vaší denní práci tato přeměna měla?

Člen představenstva: To je krásná otázka na úvod. Tak třeba pro mě jako bývalého jednatele, teď už člena představenstva, se skoro nic nového neděje. Samozřejmě to berte s nadhledem, mám tím na mysli obchodní spravování našeho provozu, to dělám, dá se říct, pořád skoro stejně. Je tam pořád spousta úplně zbytečného papírování, které nikam nevede, úřady a tak. Jestli je pro mě něco změna, tak to, že se na mě kouká jinak. Když si vzpomenu, tak jako jednatele mě brali spíš jako nějakého panáčka, co si hraje na pana podnikatele, teď už si mě ti lidé, se kterými se stýkám, zaryli do podvědomí spíše jako někoho z akciovky, a docela změnili svůj přístup.

Akcionář: Tak pro mě jako akcionáře to přineslo změnu hned na začátku, investoval sem do základního kapitálu. Jinak docela souhlasím s tím, co tady řekl kolega, v principu se naše denní povinnosti nijak dramaticky neobrátily vzhůru nohama, v tom máme jasno.

2. Jaké nejdůležitější faktory vedly k přeměně u Vaší společnosti?

Akcionář: V době, kdy jsme začali uvažovat o tom, že jako s. r. o. už nebudeme nijak zvlášť růst a že bude třeba nějaká změna – měli jsme i nabídku na sloučení, tu jsme ale zamítli. Každopádně jsme hledali různá řešení, jak se dostat k nějakému cizímu kapitálu, protože to je samo o sobě tady v tom státě dost problém. Když si to vezmete, tak jinde ve světě je rizikový kapitál úplně běžnou součástí rizika. Třeba v Americe, tam si prostě řeknou hop nebo trop a zainvestují. Tady? Tady se všichni akorát bojí že by o ty peníze přišli a nikdo nedá ani vindru pokud nebude mít 100 % záruku toho, že i ta vindra se mu vrátí. To je strašný problém podnikatelského prostředí v ČR. Že na ty peníze prostě dosáhnout jen ti, kteří můžou dát záruky toho, že je vrátí. Proto jsme se rozhodli, že se transformujeme do akciové společnosti, protože tam budeme moci ručit už nějakým vyšším kapitálem, to asi víte, ze zákona je tam minimum, a dostaneme se právě k tomu rizikovějšímu kapitálu. Máme x kontraktů třeba za oceánem a když jsme v kontaktu a řešíme běžné věci, tak oni absolutně nechápou, jak je možné, že se tu firmě nedostane dostatečné finanční podpory jenom kvůli tomu, že nemůže ručit miliardami a že existuje

nějaké riziko. Můžete mít miliardy a být nechutně bohatý, ale to riziko bude existovat vždycky.

Ale nejde hlavně jenom o peníze. Tady byl nastíněn pojem zdroje pro rozšíření podnikání – a co to vlastně má být? Jasně, to si každý vyloží jako peněžní prostředky, ale uvědomte si, že ty zdroje pro rozšíření podnikání se týkají i úplně jiných oblastí. Tady můžeme hovořit hodiny o tom, jaké všechny zdroje můžete potřebovat. Dneska potřebujete hlavně tři – peníze, lidi a informace. A pokud se v té oblasti nepohybujete, tak právě na ty lidi a informace úplně každý laik nemyslí. Což je docela špatně.

3. Ve chvíli, kdy se mělo o přeměně hlasovat na valné hromadě – byli nějací společníci, kteří byli vyloženi proti přeměně / vyskytly se nějaké jiné komplikace a jak byla situace řešena?

Akcionář: Tak rovnou můžu říct, že se kolegou, se kterým máme podíly půl na půl jsme se docela jasně shodli, že je to jediná cesta, jak ukázat, že nám investoři mohou věřit. Takže tam žádný problém nebyl. Navíc máme 3 firemní právníky, takže když jsme přišli s tím, že tedy budeme měnit formu na akciovku, tak jsme jim jednoduše řekli, ať připraví, co je třeba. Ti nám navíc potom jasně doporučili přijmout ten standardní systém struktury, takže máme představenstvo a vytvořili jsme i dozorčí radu. Tuhle věc jsme stejně řešili s kolegou, udělali jsme si lehký průzkum a zjistili jsme, že žádná z firem, se kterými máme nějaký vztah, ten monistický systém nemá. Tak proč bychom ho dělali my? Možná je to v nějaké situaci výhodnější. Každopádně tady 20 let něco fungovalo, vůbec nevím, proč to tam přidávali. Stejně všichni už prostě historicky věří víc člověku, který řekne že je z představenstva, než že by byl statutární ředitel.

Člen představenstva: K tomuhle bych dodal jenom jednu věc. Představte si, že máte firmu, jste tam třeba 3 se stejným podílem a nějak fungujete. Asi nebudete mít všichni na všechno stejný názor, ale v těch zásadních otázkách se nějak shodnete. A teď si představte, že jste za se 3, ale jeden z vás takříkajíc háže klacky pod nohy. Tak to k nějaké přeměně ani nedospějete, to prostě může tu firmu položit mnohem dřív. Zvláště když ten jeden bude mít stejná práva jako ostatní.

4. Museli jste při vytváření a. s. řešit otázku navýšení základního kapitálu do jeho minimální zákonné výše?

Akcionář: No a jak. Když jsme zakládali s. r. o. před těmi 15 lety tak tam byla hranice nejméně 200 000 Kč. My jsme ale šli ještě víc nahoru, každý jsme se spoluvlastníkem přinesli tich tisíc 250, takže jsme měli kapitál půl milionu. No a teď jsme tedy zjistili, že je to vlastně některým málo. A u akciovky máte 2 miliony minimum. Takže jednak jsme museli náš podnik ocenit, z čehož sem měl upřímně noční můru a taky bylo potřeba navýšení základního kapitálu o 1 a půl milionu. Rovnou se můžu přiznat, že asi ani jeden z nás o tom ocenění prakticky nic neví. Udělal to soudní znalec, přišel, ocenil, zpracoval, ukázal, já kývnul, a bylo oceněno.

Každopádně základní kapitál se tedy zvedal, a nijak zvlášť složitě jsme to ani neřešili, prostě jsme s kolegou zainvestovali. Co se týká účetních detailů, tak to musíte o budovu vedle za paní účetní.

5. Jaké druhy akcií byly vydány? Hrála roli jejich převoditelnost?

Akcionář: Tak my jsme firma, která ani nezaměstnává nějaké vysoké množství lidí, nemáme jich ani 10. A kdo by vlastně měl zájem obchodovat mikro podnik? Vydali jsme normální, běžné listinné akcie, pro každého z nás jednu, 50 na 50. Kdybychom byli velká firma, která se vytváří vyloženě s cílem toho být obchodovatelná veřejně, tak určitě vydáme zaknihovanou formu akcií, protože vlastně dneska 100 % firem, které se obchodují, mají ty akcie zaknihované. Jednoduše jsme vydali 2 obyčejné kmenové akcie v listinné podobě.

Člen představenstva: Co se týče převoditelnosti. Uvědomte si, že žijete v roce 2021. Dneska už není problém skoro nic, máme mobily, notebooky, internet, všechno. Jestli se něco někde přepíše u nějakého třeba depozitáře cenných papírů nebo přepíše na kusu papíru dneska nehraje vůbec žádnou roli. Je to zase všechno jenom o penězích. A ty jsou z tohoto úhlu pohledu na burze, takže to je to, co hraje roli. Převoditelnost to podle mě určitě není.

6. Myslíte, že zákon o přeměnách ošetřuje veškeré potřebné situace a alternativy, které mohou v praxi nastat?

Akcionář: Ptáte se mě na to, jestli jsem hledal cestičky? (smích) Když jsme právě konzultovali tedy ten procesy změny právní formy s advokáty, kteří to měli na starost, tak jsme vlastně zjistili, že ten zákon je v podstatě jedna velká kuchařka, která ukazuje směr a vy to jen nasazujete na parametry společnosti, kterou měníte. Těžko říct, jestli kryje úplně všechny alternativy, které mohou nastat, každopádně u nás si stěžovat nemůžeme.

Člen představenstva: Na tohle mám trochu jiný pohled. Bohužel, dneska je vlastně opravdu hodně složité ve většině případů najít skutečného majitele akciové společnosti. Kolikrát je to opravdu běh na dlouhou trať. A ještě horší je, když to vede přes dvě kolena. Vemte si, máte firmu a odštěpíte z toho akciovku, na kterou převedete nějakou část aktiv. Naprosto reálně se tohle děje a úplně typicky s pozemky nebo budovami, prostě nemovitostí. A ta nová akciovka to vezme a posune zase někam jinam. A už to taky nikdy nemusíte najít. Já beru, že v praxi to může být nejjednodušší varianta někdy než řešit nějaké nájemní smlouvy a pachtu a podobně. Ale náš zákon podle mě tohle nijak nezakazuje, což je podle mě velká chyba. Každý, kdo se v tomhle „naučí chodit“, tak může odvádět ty věci vlastně kam ho napadne a nikdo ho při tom vůbec nemusí chytit, protože to teče úplně jinudy. To je podle mě nedostatek.

Příloha č. 4

Vstupní data pro statistickou analýzu

Hodnoty základních kapitálů zanikajících společností

1.	30 000 000 Kč
2.	100 000 Kč
3.	500 000 Kč
4.	9 400 000 Kč
5.	2 000 000 Kč
6.	200 000 Kč
7.	100 000 Kč
8.	7 500 000 Kč
9.	4 000 000 Kč
10.	300 000 Kč
11.	1 099 000 Kč
12.	53 514 000 Kč
13.	200 000 Kč
14.	200 000 Kč
15.	2 000 000 Kč
16.	200 000 Kč
17.	2 100 000 Kč
18.	2 000 000 Kč
19.	200 000 Kč
20.	8 802 000 Kč
21.	100 000 Kč
22.	150 000 Kč
23.	500 000 Kč
24.	41 011 800 Kč
25.	9 000 000 Kč
26.	12 000 000 Kč
27.	5 000 000 Kč
28.	3 062 000 Kč
29.	200 000 Kč
30.	13 710 322 Kč
31.	10 050 000 Kč
32.	200 000 Kč
33.	100 000 Kč
34.	500 000 Kč
35.	200 000 Kč

Hodnoty nově emitovaných akcií nástupnických společností

1.	3 000 000 Kč
2.	100 000 Kč
3.	0 Kč
4.	55 000 Kč
5.	200 000 Kč
6.	30 000 Kč
7.	100 000 Kč
8.	200 000 Kč
9.	100 000 Kč
10.	1 000 Kč
11.	30 000 Kč
12.	200 000 Kč
13.	1 000 Kč
14.	1 000 000 Kč
15.	12 500 Kč
16.	20 000 Kč
17.	100 000 Kč
18.	20 000 Kč
19.	100 000 Kč
20.	20 000 Kč
21.	10 000 Kč
22.	500 000 Kč
23.	650 000 Kč
24.	1 000 000 Kč
25.	10 000 Kč
26.	1 200 000 Kč
27.	0 Kč
28.	5 100 Kč
29.	1 000 Kč
30.	0 Kč
31.	100 000 Kč
32.	0 Kč
33.	20 000 Kč
34.	50 000 Kč
35.	10 000 Kč